

**"אני חייב לספר
את הסיפור
הנורא שהייתי
עד לו וגרם לי
לזעזוע נורא"**

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 377

פנינים לפרשת אמור

אני מרגיש שאיני יכול שלא לספר סיפור נורא שהייתי עד לו. הדבר אירע לפני שנים רבות, ובכל זאת איני מצליח להוציא אותו מראשי, כי הוא גרם לי לזעזוע נורא. הייתי פעם ביום שישי בבית כנסת, והגיע בחור צעיר כבן 13 לבית הכנסת, כארבע שעות לפני זמן הדלקת נרות, כדי ללמוד ארבע שעות רצופות...

הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א: כמו שאנחנו מקבלים שבת באהבה ותשוקה גדולה, כך אנחנו זוכים כנגד אותה אהבה ותשוקה, להמשיך על עצמנו את אור השבת

צוות 'לקראת שבת'

"וביום השביעי שבת שבתון" (ויקרא כ"ג, ג')

כחתן לקראת כלה

ומכאן באנו לדברי רבינו ה'אור החיים' הקדוש בפרשת 'כי תשא' (שמות לא פסוק טז), שמסביר את הפסוק: "ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם", בלשון של המתנה כמו "ואביו שמר את הדבר": "והכונה בזה לצוות שלא יהיה השבת כדבר טורח לצד מניעת מלאכת הרצון ומצוא החפץ, אלא צריכין לשמור

עניין 'תוספת שבת' ידוע ומפורסם כסגולה נפלאה לעניינים רבים, וידוע שיש חשיבות רבה מאוד לעניין של ההוספה מחול על הקודש, כפי שנבאר בעזרת ה' בהרחבה.

שורש הרעיון של 'תוספת שבת' הוא, שאנחנו מראים שאין אנו חפצים רק בקיום מצוות השבת כאשר נתנה לנו בורא העולם, אלא שאנחנו גם מתחברים לאור של השבת, על ידי שאנו מחבבים את המצווה ומקדימים לקבל אותה.

למעשה עניין תוספת שבת נלמד בגמרא במסכת יומא מפסוקים בתורה, ורבים מהפוסקים לומדים כפשוטו שמדובר בחיוב של ממש, מצוות עשה מדאורייתא להוסיף מחול על הקודש ולקבל שבת לפני זמנה, ויש כמה דעות לגבי מספר הדקות שצריכים להוסיף על השבת מעיקר הדין.

אבל אנו רוצים להעמיק ולהגיע לשורש המצווה, כי הרי בלשון הקודש יש למילה 'טעם' שתי משמעויות: גם 'סיבת הדבר' היא 'טעמו של דבר', וגם הטעם שיש במאכלים.

כך גם בקיום המצוות, אם יודעים את ה'טעם' של המצווה, ומקיימים אותה תוך שימת לב לסיבת המצווה, או אז זוכים להרגיש גם את ה'טעם', את ה'גישמאק' והערבות שיש במצווה הקדושה והנפלאה.

בו בשלימות הרצון וחפץ בדבר, ותמיד יהיה ממתין ומצפה מתי יבוא..."

ובפירוש הלשון 'לעשות את השבת' מבאר האור החיים באחד הטעמים: "שצריך להוסיף מחול על הקודש ולא להימנע ממלאכה אחר שיגיע ויתנוצץ יום השבת, אלא צריך להכין עצמו בקדושת שבת ויצא כחתן לקראת כלה ויהיה יושב ומשמר עד שיגיע השבת".

והפירוש הוא שעל ידי שמוסיפים מחול על השבת, בכך 'עושים שבת', כי לוקחים זמן שלא היה שבת והופכים אותו לשבת קודש. בדבריו של האור החיים' הקדוש אנו מוצאים הסבר ויסוד לכל העניין הזה של 'תוספת שבת', ההמתנה, הציפייה, היציאה לקראת, כחתן היוצא לקראת כלה. זאת הדרך להיכנס לשבת.

אם עד עכשיו חשבנו שתוספת שבת זה דין פשוט, שצריכים להוסיף מעט זמן על השבת, עכשיו אנחנו לומדים פירוש חדש לגמרי. זה לא רק להוסיף ולהאריך את משך השבת בזמן נוסף, אלא לחכות לשבת, להמתין לה, לצפות לה, להתכונן אליה ולהתרגש לקראת בואה!

ומה העניין המיוחד בהמתנה לשבת? את התשובה לזה אפשר למצוא בכל הליכות החיים שלו, בחיי היום יום.

האור החיים הקדוש נוקט בדוגמא של חתן וכלה. נניח מקרה של בחור קצת מבוגר שמתחתן בשעה טובה, ובמקום להתכונן לחתונה הוא שקוע בעסקיו ובניהול עניינים שונים ומשונים שאינם קשורים לחתונה, ובהגיע יום החתונה הוא מתייצב ברגע האחרון לחופה, כשהוא מתנשם ומתנשף, וכשהראש שלו עדיין שקוע בשיחות הטלפון שניהל עד לפני רגע, על עניינים שונים בתכלית. איזו צורה יש להגעה כזאת לחתונה? מה הסיכוי של בני הזוג הללו לחיות בשלום ושלווה זה עם זה? הרי ברור שכל חיי הנישואין מתחילים ברגל שמאל חלילה, והסיכוי שלהם להצליח נמוך במיוחד.

וכי חסרות דוגמאות? אם בני הזוג חוגגים את יום הנישואין כעבור כמה עשרות שנים מהחתונה, והגברת עמלה והכינה וטרחה וערכה שולחן מכובד לארוחה זוגית חגיגית, ובעלה מגיע באיחור של חצי שעה כי פרח מזיכרונו שיש בכלל אורחת ערב חגיגית היום, או שהוא זכר את ארוחת הערב אבל לא היה חשוב לו להתייצב בזמן... סביר להניח שהשיחה בין השניים לא תהיה חגיגית בכלל...

כך בדיוק גם שבת קודש. מי שנכנס לשבת ברגע האחרון, מתוך טרדות של חול, חוסר מוכנות נפשית ובהרגשה של 'אוי, כבר נכנסה שבת, אסור לעשות מלאכות', איך תיראה השבת שלו? כל השבת

כולה תיראה בהתאם.

מספרים על הרה"ק רבי הערשלה מספינקא זצ"ל, שהיה לומד בערב שבת בהתמדה, אבל חמש דקות לפני זמן הדלקת נרות הוא היה סוגר את כל הספרים שהיו פותחים לפניו, ישב עם השעון ביד והסתכל, חיכה והמתין לכניסתה של שבת קודש.

רבים עוד זוכרים את כ"ק אדמו"ר מפעשווארסק, הרה"ק רבי איצק'ל מאנטוורפן זצ"ל. הוא תמיד היה לחוץ מאוד מההכנות לשבת קודש. זאת היתה 'עבודה' של ממש אצלו, והוא היה שקוע כל כולו בדאגה מפני קצב ההתקדמות של ההכנות לשבת. בכל יום שישי יכלו לשמוע אותו עוצר מדי פעם ומשנן לעצמו בפה מה עוד נותר לו לעשות לשבת: אני צריך עוד להכין את הנרות, לצחצח נעליים, לקצוץ ציפורניים, להשחזי את הסכין של החלות, ללכת למקוה, להחליף בגדים ולומר 'שניים מקרא ואחד תרגום', וכו' וכו'. וכך היה חוזר על רשימת ההכנות ויכלו לראות עליו שהוא טרוד בעניין בלי סוף.

מספרים שהבת שלו, אשת חתנו האדמו"ר רבי יענקל'ה זצ"ל, היתה אומרת בדרך צחות, שהיא ממש מרחמת על אביה הקדוש בתקופת החורף, כי ימי שישי החורפיים קצרים כל כך, ולאביה יש רק מעט מאוד שעות להיות לחוץ מהשבת המתקרבת... עד כדי כך היה הדבר טבוע בדמו, עד שנראה היה שהלחץ מהשבת המתקרבת היה מטרה בפני עצמה.

מספרים, כשחל יום אחרון של פסח ביום חמישי, דאג רבי איצק'ל כבר כמה ימים קודם לכן מי יעזור לו לארוז את כלי הפסח ולהוריד את כלי החמץ, כי צריכים להספיק להתכונן לשבת קודש. הלחץ התחיל כמה ימים קודם, ולא רק כשהגיע יום השישי והשבת כבר כמעט ונכנסה.

אבל כל ההכנות הקדחתניות הללו הסתיימו שעות רבות לפני שבת, ולאחר מכן היה רבי איצק'ל יושב וממתין ומצפה לשבת. הוא היה לומד בספרים הקדושים, אבל זה היה באופן של המתנה לכניסת השבת, וזאת גם בעונת הקיץ, כשבאנטוורפן נכנסת השבת בשעה מאוחרת מאוד והיום ארוך ובלתי נגמר, בכל זאת, היה לחץ גדול בשעות הבוקר, ולאחר מכן הוא היה יושב וממתין ומצפה לשבת קודש עד לכניסתה במשך שעות ארוכות.

איך עושים שבת?

למעשה 'תוספת שבת' זה לא רק להוסיף על שבת, אלא זאת הדרכה

המשך בעמוד 28

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

אחרי שהסטייפלער נפטר, אנשים התחילו לבוא לאבא ולבקש את ברכותיו, ופתאום ראיתי דבר מוזר: מגיע יהודי, מבקש ברכה אבא אומר לו 'ברכה והצלחה', ומיד לאחר מכן גוחן היהודי ומנשק את ידו, ואבא... משתף פעולה. הוא לא מתנגד ולא מוחה על כך. שאלתי אותו 'מאי האי? מה פתאום הוא נותן לאנשים שינשקו את ידו? ואבא ענה לי...

הגאון הגדול רבי שלמה קנייבסקי שליט"א, ראש ישיבת 'קרית מלך', על הבית של תורה וחסד

יעקב א. לוסטיגמן

"וְשִׁמְרֶתֶם מִצְוֹתַי וְעִשְׂיֶתֶם אֹתָם" (ויקרא כ"ב, ל"א)

יודים שבאו במיוחד מארה"ב ומאירופה, במיוחד כדי להתברך מפיו בבו"ה, והם לא הרגישו בזה שום חיסרון או פגיעה, אדרבה, הם האמינו בכל לבם באמונת חכמים, שגם במילה אחת המורכבת משתי הברות בלבד, אפשר לקבל מלוא חופניים טובה וברכה. "שנים רבות קודם לכן ניהלתי עם אבא זצ"ל שיחה קצרה ומעניינת: סבי, הסטייפלער הקדוש, היה מאוד מקפיד שלא ינשקו את ידו. אם מישהו היה מנסה לנשק את ידו, הוא היה מתנגד לכך בתוקף, ולפעמים יכול היה לגעור במי שנישק את ידו בכל זאת. "אחרי שהסטייפלער נפטר, אנשים התחילו לבוא לאבא ולבקש את ברכותיו, ופתאום ראיתי דבר מוזר. מגיע יהודי, מבקש ברכה אבא אומר לו 'ברכה והצלחה', ומיד לאחר מכן גוחן היהודי ומנשק את ידו, ואבא... משתף פעולה. הוא לא מתנגד ולא מוחה על כך. "שאלתי אותו 'מאי האי?' מה פתאום הוא נותן לאנשים שינשקו את ידו? ואבא ענה לי תשובה מאוד פרקטית... 'אם אני אסרב, הוא ינסה בכל זאת ויתפתח ויכוח קטן שיגזול ממני זמן. אין לי זמן להתחיל להתווכח עם כל אחד שרוצה לנשק לי את היד, אז שינשק וילך, העיקר שאוכל לשוב לתלמודי...'. "זאת היתה הגישה שלו, הוא היה עושה מה שצריך לעשות, אבל מה שהניע אותו כל הזמן היה הרצון לחזור אל הספר, והרצון הזה היה חזק יותר מהכל.

בגליונות 'לקראת שבת' שהתפרסמו בשבועות האחרונים, הבאנו שיחה המרוממת ומאירה את דרכי החינוך, מפיו של ראש הישיבה הגאון הגדול רבי שלמה קנייבסקי שליט"א, בנו חביבו של מרן שר התורה רבינו הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, ואכן זכתה השיחה לתגובות רבות מצד הורים ומחנכים, שהעידו כי היא פתחה בפניהם כיוונים חדשים בחינוך הילדים והתלמידים בדרכי אהבה ובשום שכל. השבוע אנו מביאים את החלק האחרון של השיחה. במהלך שיחתנו עם ראש הישיבה, זכינו לשמוע ממנו גם על ההתייחסות המיוחדת של מרן שר התורה זצ"ל לניצול הזמן, כשמצד אחד הוא לא הפעיל לחץ על סביבתו והיתה לו סבלנות רבה לכל אדם, ומצד שני ידע לנצל כל שניה ללימוד התורה בהתמדה שאין לה אח ורע. במשך שנים רבות נוהג היה מרן שר התורה לברך את אלו שבאו לשחר את פניו ב'ברכה והצלחה'. זה היה מטבע הברכה השגור על פיו, ובעל עת שמישהו ביקש את ברכתו היה משיב 'ברכה והצלחה', אלא אם כן היו מבקשים ברכה על ענין ספציפי, אז היה משיב בהתאם, 'רפואה שלמה' וכדו'. והנה, ביום מן הימים נפל דבר בישראל. מרן החל לברך יהודים בברכה 'בו"ה'. "בתחילה זה היה כמו בדיחה", מספר בנו ראש הישיבה שליט"א. "אנשים צחקו. מה זה בו"ה? מי מברך בראשי תיבות? "אבל האמת היא שזה התחיל אחרי שאבא זצ"ל חווה אירוע מוחי. בתקופה הראשונה הדיבור היה קשה עליו מאוד, כל מילה עלתה לו במאמץ, וכשאנשים בבקשו ברכה היה לו קשה לענות להם 'ברכה והצלחה', לכן הוא הגה את הרעיון של ברכה בראשי תיבות, ולאחר תקופה כשכח הדיבור כבר חזר אליו, הוא החליט להישאר עם 'בו"ה', כי זה יותר קצר, ולוקח לו פחות זמן שבו הוא לא יכול ללמוד... "בהמשך הוא כבר מצא לזה סמך בדברי חז"ל, כדרכו, שידע כל דבר לקשר לסוגיא כלשהי, וכל מעשיו היו בהסתכלות תורנית. כך למעשה הוא הצליח גם לחסוך בזמן שלוקח לו לברך את ישראל באהבה, וגם לתת לכל יהודי את מבוקשו במינימום זמן. ואכן, היו

"כך גם כשאחת השכנות, אשה מבוגרת, נשארה אלמנה בודדה והיתה חוששת לישון לבד בלילה, אחיות שלי היו ישנות אצלה במשך שנים, כדי שהיא לא תהיה לבד. "אני נזכר עכשיו בסיפור אופייני מאוד. אחת הנשים בשכונה, רעייתו של יהודי תלמיד חכם מופלג וירא שמים מרבים, פרקה את הכתף שלה ל"ע. זה כמובן גורם לייסורים נוראיים, אבל מעבר לכך, גם אחרי שכבר טיפלו בה והחזירו את הכתף למקומה, היה אסור לה להניע את היד במשך שבועות.

"לאותה אשה היה בית עם ילדים, והיא לא יכולה להזיז את היד. איך מלבישים כך ילדים ומכינים להם סנדוויצ'ים? איך אפשר לנעול להם את הנעליים ולעזור להם למצוא את הגרביים בערימת הכביסה, כשהשעון דוחק וכולם צריכים להגיע בזמן ללימודים?

"מבחינתה של אמא שלנו זאת בכלל לא היתה שאלה. היא הורתה לאחותי, הרבנית צביון שתחי', שתעלה כל בוקר לביתה של אותה משפחה, ותמלא את מקומה של השכנה בארגון הילדים ליום הלימודים. וכך כל בוקר היתה אחותי קמה בבוקר, ממחרת לבית השכנים ומתחילה להעיר את הילדים, לארגן להם בגדים, לעזור להם להתלבש, לסדר את השיער למי שצריך, לנעול נעליים למי שצריך, היא היתה מכינה להם סנדוויצ'ים, ולאחר מכן היתה לוקחת את הקטנים ומפזרת אותם כל אחד במקום הלימוד שלו בגני הילדים ובתי הספר.

"זה נמשך שבועות ארוכים, ובמשך כל אותה תקופה, היא עצמה היתה מאחרת ללימודים בסמינר, כי היה לה הרבה מאוד מה להספיק, לפני שהיא יכולה היתה ללכת לסמינר.

"הרב וולף זצ"ל, שניהל את הסמינר המפורסם, היה נוהג להתפלל שחרית בבית הכנסת 'לדרמן', ממש סמוך לביתנו, והיתה ידיות גדולה בין המשפחה שלו למשפחה שלנו. בוקר אחד הוא יצא מהתפילה ופגש את אמי: 'הגב' קנייבסקי', הוא שאל, 'מה קרה לבת שלכם, שמאחרת בתקופה האחרונה מדי יום לסמינר? זה לא מקובל אצלנו!'

"נענתה אמא ע"ה והשיבה דבר דבור על אופניו. נכון, חשוב מאוד שהילדה תגיע לבית הספר בזמן, אבל עכשיו יש מקרה ייחודי של שכנה שפרקה את הכתף, והיא חייבת את העזרה הזאת, אי אפשר להפקיר ככה בית עם ילדים, והבת שלי עובדת קשה כל בוקר כדי שהילדים שלה יקבלו סנדוויץ', ויהיו לבושים כמו בני אדם, לכן היא מאחרת לסמינר..."

"הרב וולף, שהיה מנהל בכל רמ"ח אבריו וש"ה גידיו, לא מיהר לקבל את ה'תירוץ' הללו, ואמר בנימה של מורת רוח: 'שמירת הזמנים בסמינר, זה נושא מאוד מאוד חשוב!'. על כך השיבה לו אמי: 'אצלנו חסד זה מעל הכל. זה יותר חשוב גם מהדברים החשובים ביותר...'"

אז איך באמת אפשר לייצר בבית אווירה שמחה ומאשרת, כשילדים אין פרטיות, אבא שקוע בלימודו יומם ולילה, ואמא לא

"אגב, כעין זה היה גם אצל הסבא מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל. אנשים באו לבקש ברכה, הוא היה שואל מה הם רוצים שיברך. היו אומרים שהם רוצים ברכה לבריאות הצלחה ופרנסה, והוא היה אומר 'בריאות הצלחה ופרנסה, מה עוד?'. הוא לא רצה להפעיל את המחשבה כדי להתחיל לחפש במה לברך, הראש שלו היה עסוק בלימוד, ואם מישהו ביקש ברכה הוא היה מברך, אבל הוא היה צריך שיכניסו לו את המילים לפה, כי הוא עצמו היה עדיין מונח בתוך הגמרא."

"אצלנו בבית", מספר ראש השיבה, "מעשי חסד היו עניין של שגרה. לצד האבא הגדול שלנו, היתה לנו גם אמא גדולה וצדקת כידוע, וכמו שאבא היה גאון בתורה, היא היתה גאונית בגמילות חסדים.

"במשך שנים, הסתובבו בבית שלנו דרך קבע ארבע נשים. אחת מהן היתה אמי מורת ע"ה, ויחד איתה היו עוד שלוש נשים. שתיים היו אלמנות מבוגרות יחסית, שלא רצו להיות לבד בבית, אז הן באו להעביר את רוב שעות היום יחד עם אמא, ועוד אחת שהיתה קצת רחוקה מקו השפיות, ואמא היתה מעניקה לה את כל תשומת הלב שלה בצורה מעוררת השתאות.

"כשאמא היתה במטבח, הן היו שם, במטבח, היא היתה מדברת איתן ושומעת אותן במשך שעות, כשהיא הלכה לסלון הן קמו והלכו אחריה, כשהיא תלתה כביסה, הן עמדו לצידה וכשהיא חזרה למטבח לאפות עוגה, הן עמדו והסתכלו, והמשיכו לדבר.

"כל זה היה בתקופה שבבית היו ילדים קטנים, לא אחד ולא שניים. וזה היה כך כל יום, כל היום... חוץ מהשלוש הקבועות, היו עוד שכנות שנכנסו ויצאו, אם כדי להשאיל משהו, ואם כדי להתיעץ ולשתף בחוויות מסעירות שחוו וכדו'.

"לא היתה לנו פרטיות בכלל, גדלנו בתנאים שאנשים אחרים יגידו שהם לא מתאימים לגידול ילדים, אבל מבחינתנו זה היה מצב אידיאלי, הבית היה מלא שמחה וכולנו ידענו שלעשות חסד זה הבסיס, בלי זה אי אפשר להתקדם אפילו צעד אחד.

"באזור שלנו, בשיכון חזון איש, רוב המשפחות הגיעו ממקומות אחרים, כלומר לא היו להם סבא וסבתא בקרבת מקום. אז אמא שלנו הפכה להיות 'הסבתא של כל השכונה'. כל הנשים הצעירות ידעו שהיא הכתובת לכל צרה וצוקה. אם הילד לא מרגיש טוב באמצע הלילה והן לא יודעות מה לעשות איתן, עולים למשפחת קנייבסקי... אם אחת השכנות ילדה תינוק, אמא היתה זו שלקחה את כל הילדים שלה, ונסעה איתם באוטובוס לבית החולים כדי לבקר את היולדת ולראות את התינוק החדש..."

"כשהיתה היולדת חוזרת מבית החולים, ולא הצליחה לטפל בילדים הקטנים שיש לה בבית, היא שולחת אותם לבלות אצל קנייבסקי. זאת היתה האווירה בשכונה, וכמובן שאמא ע"ה היתה נוהגת לשלוח ארוחות צהרים לבתי היולדות, וגם היתה שולחת את האחיות שלי להתנדב בבתיקה, לנקות ולשטוף, לסייע ברחיצת הילדים וההשכבה שלהם, זה היה המצב השגרתי בבית שלנו.

“פעם הילדים גדלו מחושלים. אם היה קשה בלימודים, התאמצו יותר, אם קשה מבחינה חברתית, מסתדרים עם מה שיש. לא נשברים ולא נרתעים, אוכלים כשיש אוכל ומתקנים את הנעליים כשיש קצת כסף לשלם לסנדלר”

“בערב הוא חזר עם סוודר קרוע. אמא רוצה לתפור לו את הסוודר, אבל אין לה חוט תפירה ואין לה כסף לקנות חוט תפירה! הנעליים קרועות, אבל אין כסף לשלם לסנדלר שיתפור להן טלאים, ויסגור את החורים.

“מה עושים? ממשיכים הלאה. אם אין, לומדים להסתדר בלי. אז הוא קצת רעב, וקצת קר לו כי הסוודר קרוע, והוא קצת סובל שיש לו חורים בנעליים, אבל חוץ מזה הכל בסדר, נכון? אז החיים ממשיכים ואנשים שמחים ומאושרים, ולומדים להשלים עם זה, שלא כל מה שהם רוצים יש להם.

“הילדים גדלו מחושלים. הם לא נשברו מכל דבר שלא התקדם בקצב שהם מעוניינים. אם קשה בלימודים, מתאמצים יותר, אם קשה מבחינה חברתית, מסתדרים עם מה שיש. לא נשברים ולא נרתעים, אוכלים כשיש אוכל ומתקנים את הנעליים כשיש קצת כסף לשלם לסנדלר. כשאינן, אז אין! לא מתווכחים עם המציאות... “אבל מה קורה היום’, המשיך הסטייפלער, ‘היום הילד מקבל ערימה של פרוסות לחם. אמא שלו עומדת מצד אחד עם כף מלאה אוכל ואבא שלו עם כף מהצד השני, ושניהם מנסים להאביס אותו, כדי שחלילה לא יהיה רעב. אם יש חור בסוודר ממהרים לתקן, ואם יש חור בנעל ממהרים לקנות לו נעליים חדשות. אין דבר כזה ‘חסר’, אין מצב כזה שילד הולך לישון רעב כי אין כסף לקנות לחם. ואם חבר הציק לו בחיידר, יבואו האבא והאמא יחד עם הסבא והסבתא, כדי לדרוש מהמלמד שיעמיד אותו במקומו ויעזור לילד שלהם. מרפדים לו את החיים, פותרים לו את כל הבעיות. שחס וחלילה לא יאונה כל רע לנסיך שלהם.

“כשהילד הזה מגיע לשיבה קטנה, והוא רוצה להיות הבחור הכי

מפסיקה להתנדב ולסייע לשכנות בכל רגע נתון? איך הילדים בבית גדלו בריאים בנפשם, ואף זכו להפוך בעצמם למרביצי תורה ולהקים בתים לתפארה?

את השאלה הזאת הצגנו בפני ראש הישיבה שליט”א, שהשיב לנו בסיפור נפלא, שכדאי לשנן אותו וללמוד ממנו לקחים הלכה למעשה:

“האמת שזה סיפור די ידוע, אבל אני אוהב לספר אותו שוב ושוב, כי המסר שלו חשוב מאוד”, אומר ראש הישיבה:

“סיפר הגאון הגדול רבי משה מרדכי שולזינגר זצ”ל, שהוא היה נוהג להגיע לסבי, הסטייפלער זצ”ל, עם תלמידים שהיו זקוקים לשמוע דברי חיזוק וברכה כדי לעלות על דרך המלך. בדרך כלל היה הסטייפלער מקבל אותו בסבר פנים יפות, מכבד אותו מאוד ודורש בשלום, ולאחר מכן היה פונה לבדוק מדוע הובא הבחור אליו ומדריך ומייעץ לפי חכמתו הרבה.

“באחת הפעמים, מספר רבי משה מרדכי, הוא הגיע עם בחור מסוים אל הסטייפלער, שהפעם התעלם לגמרי מנוכחותו של הרב שולזינגר, ופנה מיד אל הבחור: ‘נכון אתה במשבר?’, שאל-קבע הסטייפלער, והבחור אישר... ‘כן, אני באמת במשבר נפשי קשה’.

“נענה הסטייפלער והשיב בשאלה: ‘תגיד לי’, הוא אמר לבחור, ‘למה כשאני הייתי ילד, לא היו משוגעים? לא היו אנשים במשבר או בדיכאון. מי שרצה לראות משוגע, היה צריך לנסוע עד וורשה, שם בעיר הגדולה יכולת למצוא שניים או שלושה משוגעים.

“אבל היום’, אמר הסטייפלער, ‘יש משוגעים למכביר. בכל משפחה יש שניים, אחד משוגע במצב קבוע, ועוד אחד מתחלף, כל פעם מישהו אחר מבני המשפחה נמצא במשבר, ומשמש כמשוגע התורן השני, שמצטרף לזה הקבוע.

“מה קרה שהכל השתנה, והמצב הנפשי של האנשים הפך להיות רגיש ושבירי כל כך?’, שאל הסטייפלער שאלה נוקבת.

“כמובן שהבחור לא ידע כיצד לענות על השאלה הזאת, ואז פתח הסטייפלער וענה לו את התשובה:

“הסיבה נעוצה בכך, שכשאני הייתי ילד, מה היה קורה כשילד היה חוזר הביתה מהלימודים? אמא היתה נותנת לו לאכול חצי פרוסת לחם, במקרה הטוב היה לו גם חמאה ובצל לאכול עם הלחם, וכשהוא היה מסיים את חצי הפרוסה ומבקש לקבל עוד, היא היתה מסבירה לו שאי אפשר לאכול עוד חצי פרוסה, כי הלחם נגמר.

“הילד היה בוכה: ‘אני רעב, אני רוצה עוד חצי פרוסה’, ואמא שלו היתה מלטפת אותו בחמלה ומסבירה לו, שגם היא היתה שמחה לתת לו, אבל אין לה. נגמר הלחם, מחר יהיה עוד. בכיו של הילד היה מתגבר, ומה אמא שלו היתה עושה? בוכה איתו ביחד! שניהם היו בוכים ושניהם היו רעבים, וכך היו הולכים לישון. רעבים.

“למחרת בבוקר הילד קם, ואמא נותנת לו עוד חצי פרוסה. הוא בוכה, הוא רוצה יותר, חצי פרוסה זה רק להשלים את מה שחסר לו מאתמול בערב, ומה עם ארוחת הבוקר של היום? אבל אמא מסבירה לו שאם הוא יאכל עכשיו פרוסה שלמה, לא יהיה לו מה לאכול בלילה כשהוא יחזור מהחיידר... ”

"אני פונה אלייך המזוזה, כדי שתהיי עדה לאחר מאה ועשרים שנותיי, שקיימתי את מצוות התוכחה שלי וניסיתי בכל כוחי לשכנע את בעל-הבית שיסגור את החנות, ואף גם תמשיכי להעיד לפני ריבון העולמים שהוא, החנווני, לא סגר את החנות"

מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על עיניהם של גדולי ישראל ושמירת השבת

"דבר אל בני ישראל... וביום השביעי שבת שבתון" (ויקרא כ"ג ב-ג)

זכורני מעשה מופלא שהתרחש בבית הדין של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל. הדיון היה באשר לעניינה של אשה אחת, והדיינים הסתפקו האם היא יהודיה או לא. האשה מצדה הציגה תעודת לידה, בה היה כתוב שהיא יהודיה.

מרן זצ"ל ביקש לקבל את התעודה לידי, הסתכל בה בעיניו הקדושות, ואמר על-אתר שהמילה 'יהודיה' כתובה בצבע אדום... אני-עצמי, ודיינים נוספים שהיו שם, הסתכלנו במסמך, ולא הבחנו בשום שינוי בצבע...

כאשר התקשרו מבית הדין אל הרב טואף, רבה הראשי של איטליה, אמר מיד שאם המילה כתובה באדום, הרי שמילה זו היא שקר, וממילא היא גויה. לאחר מכן נערך בירור קצר נוסף, והתברר שאכן-כן; הַצֶּדֶק עם הרב אלישיב.

עד היום אינני יודע כיצד הבחין מו"ח מרן זצ"ל בשינוי הצבע במילה ההיא, אבל את המציאות אי-אפשר להשיב... הוא ראה...

למדנו ממעשה זה על כוחם העצום של חכמי ישראל ושליטתם בטבע. כאמור, עד היום אינני יודע כיצד הבחינו עיניו של מרן הגרי"ש אלישיב בזיוף, ובצבע האדום!

על-כרחנו נמצאנו למדים שעניינים שאינם מסתכלות במה שאסור להסתכל, וכל-כולן עושות רצון בוראן, השם יתברך מְשַׁלֵּט אותן על טבע הברואה.

מה השיב הגאון רבי מאיר אריק לאם הבוכייה?

והנה סיפור נוסף שגם ממנו נלמד על עיניהם הצופיות של חכמי ישראל.

רבי מאיר אריק, שהחזיק את עצמו לחסיד צ'ורטקוב, היה גאון-הגאונים בדורו. מו"ח מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל היה 'נתפס' בכל מילה ומילה שיצאה מקולמוסו של אותו גאון, וכשהיה מדובר בהיתר-עגונה, ובכל דין קשה אחר, הסתמך במאוד על ה'אמרי יושר' של רבי מאיר.

הרבי מצאנו שליט"א סיפר לי פעם, על ההערכה המיוחדת שרחש אביו - כ"ק מרן האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל - לרבי מאיר אריק, והוסיף לספר פרט לאידוע מימי נעורתו של הרבי זצ"ל.

סבי, אבי-אבא, כיהן כידוע כרבה של העיירה רודניק, וכשנפטר היה

אבי נער בן 15 שנים בלבד. למרות גילו הכליך צעיר, ביקשו אנשי העיירה לְמַנוּת את אבא לרב ומורה-צדק, במקומו של אביו, בתנאי שיקבל סמיכה מצ' גדולי הדור, ואחד מהם יהיה רבי מאיר אריק.

כשהגיע אבא לביתו של רבי מאיר כדי להיבחן, ולקבל את סמיכתו לרבנות, הבחין הגאון על-אתר בגדלותו של אבי, ושיבח מאוד את ידיעותיו והתמצאותו בכל חלקי התורה. כדי להביע את הערכתו זו, הוציא מפיו דבר-פלא שכל התלמידים והמקורבים שעמדו מסביב, נדהמו לשומעו.

"מפני שאתה כ"כ בקי בש"ס ובפוסקים, אין ראוי שתישא בעצמך את התיק שהינך אוהז בידך, והנני רוצה לשאת את התיק עבורך..." ורבי מאיר אריק, כך סיפר הרבי שליט"א, עשה את מה שאמר, ונשא את התיק של אבא! ואחר כך הפקיד בידו תעודת סמיכה.

רבי מאיר אריק היה כאמור אחד מענקי הדורות, והסיפור שלפנינו ישפוך אור על כוחו בשידוד-מערכות, ועל שליטתו בטבע הברואה. בתקופתו של אותו גאון היו אנשי הצבא של אוסטריה חוטפים ילדים יהודיים, ומעבירים אותם לשרות בצבא. כל אב ואם ידעו שאם חלילה יקרה כדבר הזה, הרי שדמותו היהודית של ילדם תתקעקע, ואין סיכויים רבים שהוא יישאר בתומתו ובטהרתו.

רבים-רבים הגיעו אז לביתו של הגאון רבי מאיר אריק, כדי להתחנן לפניו שיושיע את בנם. ידוע ומקובל היה אז, שאם הגאון יאמר להורים בדברי תשובתו, שהדבר שייסייע להם הוא הספר 'נדחי

גם יהודי זה סגר מיידית את חנות הפיצוחים שלו. והקב"ה שילם לרב זיכרון את שכרו הטוב בבנים המאירים את העולם בתורתם וביראתם.

רבי אריה לוי משכנע את בעל בית הקפה לשמור שבת

בשנים האחרונות מתנהל מאבק חריף בין ציבור שומרי התורה לבין יתר מגורי האוכלוסיה סביב שמירת השבת, האות המיוחד שנתן הקב"ה בינו ובין עם ישראל. הבה נישמע כיצד משפיעים על יהודי לשמור שבת.

פעם הלכתי בשבת-קודש יחד עם סב-המשפחה שלנו, רבי אריה לוי זצ"ל, ולפתע נכנס ר' אריה לאחד מבתי הקפה הגדולים במרכז העיר, שהחל באותה תקופה לפתוח את שעריו בשבת, תוך גרימת חילולי שבת גדולים.

ר' אריה נכנס לבית הקפה, עם השטריימל שלו, והתיישב ליד אחד השולחנות, ולא עשה מאומה. יושב ר' אריה ויושב, ויושב. אינו משוחח עם אף אחד, לא מניד ראשו ואינו קורא לאיש. רק יושב ודומם.

כך במשך דקות ארוכות.

והנה פלאי פלאים, בעל הבית שהכיר את הצדיק, הבין את הרמז. ולא עבר זמן רב עד שניגש אל ר' אריה והבטיח לו שמעתה ואילך הוא ישמור על השבת ולא יפתח את העסק.

הישג זה הוא תוצאה ישירה של אהבת השי"ת ואהבת ישראל שפיעמה בליבו של ר' אריה, חמיו של מרן הגר"ש אלישיב, שמסר כידוע את נפשו על קירוב אחינו בני ישראל לתורה ולמצוות.

"המזוזה תהיה עדה שאני הזהרתי אותך"

ואם הזכרנו את זכותם של אלה המונעים מיהודים לעבוד בשבת, מן הראוי לספר מה שאירע לנו פעם בחולון. בערב שבת אחד בין השמשות יצא יהודי בשם הרב סלובטיצקי לפקח על סגירת החנויות והגיע לחנות אחת שהיתה פתוחה ולקוחות רבים גדשו את מבואותיה.

הרב סלובטיצקי ניגש אל בעל החנות וניסה לשכנעו שינעול את חנותו, אך זה סירב בעקשנות. בשלב מסוים ניגש הרב סלובטיצקי אל המזוזה שהיתה בפתח החנות, ואמר בקול רם לעיני כל הנוכחים: "אני פונה אלייך המזוזה, כדי שתהיי עדה לאחר מאה ועשרים שנותי שקיימתי את מצוות התוכחה שלי וניסיתי בכל כוחי לשכנע את בעל-הבית שישגור את החנות, ואף גם תמשיכי להעיד לפני ריבון העולמים שהוא, החנווני, לא סגר את החנות".

המחאה נעשתה בתקיפות רבה, ומיד לאחר מכן יצא מהחנות. ומה היה הסוף? - מיד בתום דבריו של הרב סלובטיצקי הפך המוכר את עורו וציווה על כל הלקוחות שהיו בחנות לעזוב את המקום וסגר את החנות.

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

ישראל של החפץ חיים שחנףר במיוחד למטרה זו של צעירי ישראל הנלקחים לצבא - הרי שאין סיכוי שהבן ישוחרר.

אבל אם אָמור-יאמר ש'כל המקבל עליו עול תורה, מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך-ארץ', אות ברור הוא שהילד ישוחרר מן הצבא.

ויהי היום, והנה אשה בוכייה נכנסת למעונו של רבי מאיר, ומספרת לו את גודל-צערה על כך שבנה נלקח לצבא. והנה, ידע הגאון שבמקרה זה אי-אפשר לומר לה 'כל המקבל עליו עול תורה וכו', כיון שמדובר באשה שעול-תורה איננו מוטל עליה. מה עשה רבי מאיר אריק?

הוא פנה אל האשה, ושאל אותה: "האם כשבנך ישתחרר, תהיי מוכנה להקדיש אותו להשם יתברך, ולהטיל עליו עול תורה?", והאם הבוכייה השיבה מיד: "בוודאי. אני מבטיחה!".

בשומעו זאת, אמר הגאון: "אם כן, בנך ישוחרר, ואף תחזרי על הבטחתך שאמרת לי עכשיו - בהדלקת הנרות בערב-שבת!"

וכפי שאמר, כן היה. הבן שוחרר, ואכן אימו קיימה את הבטחתה, וגידלתו לתורה, עד שהפך לגדול-בתורה, וכיהן כאחד האב"דים החשובים באותה תקופה.

נספר כאן עוד, על הר"ר אליעזר-צבי זיכרון ז"ל, שזכה לבנים תלמידי חכמים מופלגים, ויתכן שהיה זה בזכות שמנע מכמה בעלי חנויות לעבור על מלאכת מחתך בשבת-קודש.

הלכתי פעם, אבדל לחיים, בשבת-קודש, עם ר' אליעזר-צבי ברחובה הראשי של חולון, והנה מבחין הרב זיכרון בבעל-חנות העובד בשבת, ועובר בין היתר גם על מלאכת מחתך.

הרב זיכרון לא היסס לרגע. הוא, שבנוסף לתפקידו כיו"ר הנהלת הכולל שלנו בחולון, כיהן גם כמנהל סניף חשוב וגדול של אחד הבנקים בעיר, ניגש אל בעליה של החנות, ובירך אותו בברכת 'שבת שלום' חמה ולבבית, ולאחר שהלה החזיר לו ברכה, הזדהה הרב זיכרון בשמו, ובתפקידו הכלכלי החשוב, ואמר לו:

"גם אני, כמנהל הבנק, רוצה לקנות אצלך בחנות, אבל בגלל שהינך פותח את החנות בעיצומה של השבת, ומחלל בפרהסיא את המתנה הטובה שניתנה לנו מן שמיא, לא אוכל לעשות זאת!". אמר ולא יסף.

מנהל החנות סגר את העסק, והבטיח שלא יפתחנו עוד בשבת, כדי שמנהל הבנק יוכל לבוא ולקנות שם...

אני אשלם לך את ה'הפסד' מכיסי

היה מקרה נוסף, שבו עבר הרב זיכרון בשבת-קודש ליד חנות פיצוחים שהיתה פתוחה, וגם הפעם ניגש אל הבעלים, וברכו בשבת שלום, ואחר כך שכנעו בדרכי-נועם שאם ינסה לעשות את חשבון-העסק ולבדוק האם הרוויח בשבת, יראה שהחשבונות שלו יוכיחו שלא היה בכך כל רווח.

"והיה", הוסיף הרב זיכרון ואמר לו, "אם תראה שהפסדת, אני אשלם לך את כל ההפסד מכסי" - -

הדוד לא היה רגוע וזימן אליו לביתו את 'עורך הדין', והורה לו להעביר את כל הכסף הנזיל שהיה בבנק לאחיינו, כעת כהעברה מיידית וכמתנה בחיים. היה שם כמיליון דולר שהועברו לאברך היקר

מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל - שמוע לחכמים יחכם

“וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי וְלֹא יִשְׁאוּ עָלָיו חֶטָּא” (ויקרא כ"ב, ט')

אברך מרומם, הוא ורעייתו טיפלו בדוד של המשפחה, יהודי גלמוד בעל נכסים, ללא ילדים. הדוד אהב והעריך אותם מאד. כיון שהאברך התגורר בדירה קטנה של 2-3 חדרים, ביקש ממנו הדוד שיקנה על חשבוננו דירה של 6 חדרים, ומלבד זאת הודיע לו חגיגת כי בדעתו לכתוב בצוואה על שמו את ירושת כל נכסיו (ירושה רבת ערך). ולצורך כך היה עליו ללכת איתו ל'עורך הדין' שלו, כדי לרשום את הצוואה בה תירשם הדירה על שמו.

האברך נכנס להתיעץ עם רב אהרן-ליב האם לשמוח ולקבל לידי את העושר (היינו, תוספת דירה עכשווית, ו'צוואה' עתידית על דירה נוספת - דירת הדוד, וכסף רב שבבנק). רב אהרן-ליב שמע את כל הרקע, וענה לו: את הכסף לרכישת דירה גדולה, אכן תיקח ותקנה, כי אתה מקבל במתנה ועכשיו, אבל מה שהוא מעוניין לרשום את כל הירושה על שמך, בשום אופן אל תסכים, כי לא כדאי להתחיל עם כל המשפחה (היינו השווער שלו, וכן משפחה נוסף) הם הרי היררשים המקוריים, ואתה דור שני, וכאשר הם יפתחו את הצוואה יחשכו עיניהם ותהיה ביניכם מריבה גדולה, וחלילה לריב עם השווער והמשפחה בשביל ירושה כספית! כיון שחלפה תקופה והדוד הפציר בו שוב, הוא הגיע שנית לשאול, ושוב הייתה התשובה: מה שהדוד מעניק לך מתנה מחיים, בבקשה ובשמחה, אבל ירושה לא. כי ירושה כזו תגרום שנאה קשה ומריבה. הדוד, שבאמת רצה להעביר אליו את כל נכסיו לא נתן לו מנוח, והאחיין נאלץ לספר לו כי מכאן על פי עצתו של רבו הרב שטיינמן: "אני אסיר תודה לך דודי, על הרצון הטוב שלך שאין דומה לו, אבל הרב ייעץ לי - שבשום פנים ואופן לא כדאי לרשום את הירושה על שמי".

כמה ימים לפני פטירתו, הדוד לא היה רגוע, וזימן אליו לביתו את 'עורך הדין', והורה לו להעביר את כל הכסף הנזיל שהיה בבנק לאחיינו, לא כירושה בעתיד אלא כעת כהעברה מיידית וכמתנה בחיים. היה שם כמיליון דולר שהועברו לאברך היקר.

הירושה שנותרה לחמיו, הייתה הדירה עצמה של הדוד. ירושה נאה. חמיו ובני המשפחה, ניסו לחפש פה ושם ירושה נוספת, ולא מצאו. הם התאכזבו ונדהמו. הם היו בטוחים, בצדק, שממתניעים להם מיליוני שקלים מלבד הדירה, אך אין קול ואין כסף. האברך הצעיר שתק ולא נודע הדבר.

הוא הרוויח בכפלים, שקיבל את הכסף, וגם ניצול ממריבה מתלקחת עם חמיו לכל ימי חייו. זאת, כיון שעמד בניסיון ושמע לעצת החכם על פי תורה, ולא התפתה לתאוות ממון על חשבון השלום והשלווה (מפי נכד מרן - רבי אשר שטיינמן)

פרס מיזו של מרן הגראי"ל

בנו של אברך, שב יום אחד מה'שיבה קטנה' וסיפר כי היום הוא סיים את מסכת עירובין שלמד ב'בין הסדרים' - עם רש"י ותוספות, ורצונו שאמא תערוך סעודה לסיום. אכן עשו סעודה לכבוד הסיום. אחרי שבועיים, הציע האב לבן "ניכנס לראש הישיבה הרב שטיינמן שישאל כמה שאלות", הוא מימש את הצעתו. "הבן שלי אומר שלמד עירובין עם תוספות ב'בין הסדרים'" - אמר לרב אהרן-ליב.

הרב שמח מאד: 'מה, ב'בין הסדרים'? זה דבר חשוב...

לאחר מכן בחן את הנער במשך יותר מחצי שעה. בסיום השאלות והתשובות הטובות, שאל אותו:

'סיפרת גם לסבא? מה סבא נתן לך?'

ענה הבחור: 'סיפרתי לו והוא נתן לי שוקולד'.

הפטיר רב אהרן-ליב: 'שוקולד זה פרס של לפני מאתיים שנה'. ניגש לארון הוציא ונתן לו שטר של מאה דולר. 'זה פרסים של היום'...

מה לא מובן?!

רב אהרן-ליב לא חש בטוב ושכב במיטה.

נכנס גביר נכבד לביקור. הרב קיבלו בחביבות, אך עדיין בשכיבה.

הגיע אלי בחור בן עשרים ושלוש, והתלונן: "אני נמצא כאן כבר כמעט שנה, ולא מבין כלום. אין לי שכל, אין לי כשרון. אני לא מסוגל!". הוא התחיל לבכות: "אני רוצה להבין ולזכור, ולא מצליח!"

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א: מי שמוסר נפש, מקבל מתנה מהקב"ה!

"אמר רבי עקיבא... אשריכם ישראל..."

אדם שמוכן למסור את כל כולו בשביל התורה, זוכה שהיא תינתן לו במתנה, כמו שנאמר "וממתנה נחילאל" (במדבר כא, יט). רבי עקיבא זכה להיות המעמיד של כל התורה כולה. הוא העמיד תלמידים שלימדו את התורה לישראל, ומפיהם אנו חיים. רק בגיל ארבעים התחיל ללמוד. אבל התורה הקדושה מונחת בקרן זווית, וכל הרוצה ליטול יבוא ויטול (קדושין סו ע"א). אף אחד אינו יכול לומר 'איני יכול'!

הכרתי אנשים אנאלפביתים. אפילו לקרוא א"ב לא ידעו! הם באו לישיבה, התחילו מהתחלה ממש - וכיום הם גאוניים! הם מסרו את נפשם כדי ללמוד, ומי שמוסר נפש, מקבל מתנה מהקב"ה! בני ישראל יצאו ממצרים "ביד רמה" (שמות יד, ח) - "יד רמה" רמז ליורה דעה סימן רמ"ה, העוסק בהלכות תלמוד תורה, ושם נאמר: "הכל חייבים בתלמוד תורה, בין עני ובין עשיר, בין בעל חולאים ובין בעלי בנים וכיוצא בכך".

"ביד רמה" היינו, בכח התורה יצאו ישראל מגלות מצרים - ו"ביד רמה" עתידים הם לצאת מהגלות הנוכחית. החיזוק בתורה הוא הכח והעוצמה שלנו, בו תלויה גאולתנו! כשאדם יושב ולומד, על אף שקשה לו, יש לו ייסורים והוא צריך פרנסה - או אז הוא זוכה!

על התורה הקדושה אמרו חז"ל (דברים רבה ז, ג): "תחילתו מר וסופו מתוק".

בתחילה אדם מרגיש: מר לי. אבל ככל שזה מר בתחילה - כך זה מתמתק בסוף. סופו של אדם להרגיש את מתיקות התורה. הדבר בדוק ומנוסה!

הכלל הוא, שככל שמר יותר בלימוד - כך תהיה המתיקות גדולה יותר בסופו של התהליך.

מי שנמצא בצער, ולמרות זאת דבק בה' ולומד - עתיד לזכות ל"אשריך וטוב לך", ולהרגיש את האושר האמיתי ואת מתיקות התורה.

הקושי מעיד על גדלות!

אנשים חושבים: רבי עקיבא נולד צדיק... פלוני נולד צדיק... אבל זה לא נכון! נשמת רבי עקיבא היתה נשמה עליונה, כל המלאכים רעדו מפניו. המיוחד ברבי עקיבא היה, שכאשר גילה את

התורה, הבין שעליו לשחוק את עצמו הדק היטב - היטב הדק. הוא הבין שעוד טיפה ועוד טיפה יחוררו בלב האבן שלו חור, ואז יזרמו המים כנהר שוטף.

ומה איתך? מי אמר שלך אין נשמה גבוהה??!

כשאדם מקבל על עצמו עול תורה, הוא מגלה פתאום שיש לו יכולות שהוא אפילו לא חלם עליהן.

רבי עקיבא לא פחד מבושות. לא היה אכפת לו ללמוד עם ילדים קטנים, לא היה אכפת לו לשאול שוב ושוב כדי להבין. הוא התבזה פעם אחר פעם, ובלבד שלא יזוז מתורת ה' יתברך.

צריך לדעת שהבושה הגדולה ביותר שישנה, היא כאשר יראה לנו הקב"ה את היכולות שנתן לנו, ואשר לא מיצינו אפילו פירור מתוכן... אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה! (בראשית רבה צג, י). אלו זעקות שבר נזעק כשיוודע לנו דבר זה!...

אנשים טוענים: "אני לא יכול, קשה לי מאוד, יש לי ניסיונות ותאוות שמפריעים לי. אבי כך, ואמי כך, אחותי, והשכן שלי..."

אך הכל שטויות והבלים. אדם אינו יודע מי הוא באמת!

כשמגיע אלי בחור, ומספר על כל מיני קשיים שיש לו, אני נוהג לומר לו: 'כנראה אתה גדול! הקב"ה לא מביא ניסיונות וקשיים לאנשים פשוטים! כנראה שנשמתך גבוהה, ויש בך כוח עוצמתי. בידיך

להחליט אם אתה רוצה להמשיך את החיים כמושחת, או לגדול! התגליות שמתגלות לי הן מופלאות! בני אדם שהיו מושחתים ממש, התהפכו ונעשו גדולי ישראל!

בא אחד ואמר לי: "הרב, לא נראה לי שהדת בשבילי. אני עוזב הכל..."

ניסיתי לעודד אותו: "חבל לעזוב אחרי שהתחלת כל כך יפה".

אבל הוא בשלו: "הניסיונות גדולים, אני לא יכול!"...

אמרתי לו: "דוקא משום שאתה עתיד לגדול, מנסים אותך!".

"איך הרב יכול לומר כך?", שאל - "אני אגדל? כולי מלא חטאים"...

"אני מקנא בך!", טענתי לו - "אני מרגיש שיש לך אפשרות להיות

גבוה! הניסיונות הללו באו עליך משום שהנשמה שבוערת בך בפנים

היא גבוהה מאוד!".

כשאותו אחד קיבל על עצמו לדבוק בקב"ה בכל כוחו - אין לתאר

כמה גדל! כיום הוא קודש הקודשים! כל הלכלוך שהיה בו נעלם

ואיננו!

אנשים אומרים: 'לא נראה לי שזה מתאים לי...!'

אוי! כמה אפשר לאבד מה'לא נראה לי' הזה... כמה גדולי ישראל,

פוסקי הוראה וגאונים היה עם ישראל מאבד, אם היינו שומעים

לקול הזה של 'לא נראה לי שאני יכול'...

הצעד הראשון הוא - לא להתייאש מעצמנו!

זה היה כוחו של רבי עקיבא! הוא נזרק מביתו של כלבא שבוע, ישן

על תבן, עני מרוד שאין לו כלום - ולבסוף נעשה גדול ישראל, חכם

גדול וקדוש עליון. במשך מאה ועשרים שנות חייו, האיר את העולם

כולו בתורתו.

הגיע אלי בחור בן עשרים ושלוש, והתלונן: "אני נמצא כאן כבר

כמעט שנה, ולא מבין כלום. אין לי שכל, אין לי כשרון. אני לא

מסוגל!" הוא התחיל לבכות: "אני רוצה להבין ולזכור, ולא מצליח!".

"אתה רוצה לזכור?", שאלתי אותו - "מצוין! הרצון הקדוש הזה הוא

מה שהקב"ה רוצה ממך! הוא רוצה את המאמץ שלך. הוא רוצה

שתחזור שוב ושוב עד שתזכור!".

לא חלפו שלושה חדשים והבחור בא אלי שוב. הפעם יש לו חידוש

לומר לי. מרן פסק ככה ב'בית יוסף', וב'שולחן ערוך' לא פסק כך...

הוא התחיל להתפלפל...

עצרתי אותו ושאלתי: "מאיפה החידושים האלו?".

"כתבתי אותם".

"אהה... אתה כן זוכר?".

"כן!".

הוא שכח רק דבר אחד - שלפני שלושה חודשים הוא רצה ללכת, כי

טען שאינו זוכר כלום...

אדם שאינו נותן לייאוש להשתלט עליו, זוכה לקבל מתנה מאת ה'!

תלמיד חכם אחד ספר לי, שהזמין פעם לביתו חשמלאי, לטפל

בחוטים שנשרפו ונקרעו.

הוא עבד באדיבות ובעדינות מיוחדת, ואחר כך סידר את הכל,

והשאיר בית נקי ומצוחצח.

כשסיים, אמר לו התלמיד חכם: "שמע, כואב לי עליך!".

החשמלאי לא הבין. "מה קרה? עשיתי משהו לא טוב?"

"עשית יותר מדי טוב... חבל עליך! אתה מתבזבז! חשמלאים יש

הרבה, אבל אם תשקיע את השכל שלך בלימוד, עם המידות

האציליות שלך, אתה יכול להפוך לתלמיד חכם!".

חלפו שבע שנים. אותו תלמיד חכם השתתף בחתונה. לפתע ניגש

אליו אדם לבוש בפראק ובהמבורג, וברך אותו בחביבות ב'שלוש

עליכם'.

הוא לחץ את ידו וברר בעדינות: "כבודו קרוב של המשפחה?".

"לא. אנחנו ידידים. אבי החתן לומד אצלי בכולל, והזמין אותי

לחתונה. כבודו אינו זוכר אותי?".

זה היה החשמלאי ההוא...

"הכל שלך" - אמר החשמלאי - "תפסתי את עצמי וגדלתי. הלכתי

ללמוד, עזבתי את כל העבודה מאחורי. אמרתי לעצמי: אם אני יכול

להיות תלמיד חכם, אני חייב לעשות זאת. פתחתי כולל, כיום אני

רב של קהילה"...

ללמדנו מה כוחו של עידוד.

לפעמים מילה אחת שנזרקה דרך אגב למישהו: 'השכל שלך בהיר

מאוד... זה שכל של תלמוד. אם תלמד, אתה יכול לצאת משהו

גדול...'- פותחת לפניו את הדרך.

אדם יכול לגדול - אבל הוא זקוק לבניזין... והבניזין הוא קצת פירגון,

כמה מלים טובות ומעודדות... "איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר

חזק" (ישעיהו מא, ו).

"**וְלֹא תִגְזֹל**" (ויקרא י"ט, ג)

רבי מנחם מנדל מנדלסון זצ"ל, שימש כרב המושב קוממויות במשך

יותר משלושים שנה. הוא נודע בדרשותיו, ופעל רבות לחיזוק קיום

מצוות שמייטה כהלכתה בארץ ישראל.

הכרתי את הרב מנדלסון, היינו בידידות. בנו סיפר לי מעשה מופלא

שאירע עמו:

רבי מנחם מנדל היה חסידא קדישא. הוא נהג לא לאכול בשום

מקום, אלא רק מה שהוכן בביתו. פעם אחת הזמין לברית מילה

של אחד מאנשי המושב. מחמת סיבות מסוימות הוכרח להישאר

לסעודה. ביתו מיהרה מיד לביתם, והביאה לו אוכל שבושל בבית,

וגם כלים שיאכל בהם.

לאחר ששב לביתו, גילה שבין הכלים שלקח עמו מהאולם, הייתה

גם כפית אחת שנלקחה בטעות ולא הייתה שייכת להם. הרב פנה

אל ביתו, וביקש ממנה שתחזיר את הכפית, כדי שלא יהיה גול.

הבת הניחה את הכפית באיזשהו מקום, ותכננה להחזירה, אבל

שכחה. עברה שנה ורבי מנחם מנדל נפטר. זמן מה אחר פטירתו

בא הרב אל ביתו בחלום, ואמר לה: "בבקשה ממך, לכי ותחזירי את

הכפית ההיא. כל זמן שאת לא מחזירה אין לי מנוח".

אתם מבינים? בגלל כפית ששוויה שקלים בודדים, לא היה לרב

רבי אליעזר בריזל היה מספר, כי מיד לאחר שחרור הכותל המערבי, קרא לו מרן ה'בית ישראל' וביקש ממנו להקים את המחיצה, נתן לו את המימון לכך ואמר לו: "אל תספר לאף אחד לפני כן, אל תשאל אף אחד, תגיעו בלילה ותקימו את המחיצה"

הגה"צ רבי אלעזר בריזל זצ"ל גודר גדרים במשמר הקדושה

"קדושים תהיו" (ויקרא י"ט, ב')

"בואו לראות את רבי אלעזר, בואו להסתכל בפניו של צדיק אמיתי מהדור הקודם", אמרו אבות לילדיהם, כשהם היו מוליכים אותם לעבר מקומו הקבוע של הגה"צ רבי אלעזר בריזל זצ"ל, בבית המדרש הגדול של חסידי קרלין-סטולין בירושלים. שם סמוך ונראה לארון הקודש, חזר המחזה על עצמו שוב ושוב, עת הגיע רבי אלעזר לגיל גבורות.

דמותו של זקן החסידים ליוותה את נופה המיוחד של חסידות קרלין-סטולין המעטירה זה שני דורות. זקני החסידים כמו גם צעירי הצאן ראו בו דמות הוד, סמל לחסידות ופרישות, דוגמה להתבטלות לצדיק והגדרה קולעת לחסיד אמיתי שיש ללמוד ממנו ולהתחמם לאורו.

צ"ו שנים בערה האש החסידית בעצמותיו. רק המבט בפניו ההדורות, הנוטפות רגש עז של קדושה ופרישות, החדירו ללבבות ניצוץ של חיזוק ולהט קודש. מעבר לכך שבדורנו דור יתום, קשה לפגוש קרוצי חומר שמתעלים לכדי כך, שכל ישותם אומרת דבקות בקב"ה, תפילה בכוונה וחוץ יהודי עם אמונה פשוטה. היתה זאת הזדמנות פז לפגוש שוב את החסיד במקורו ואת כל מה שמרגילים ומשננים לצעירי הצאן, שהתגלמו בדמותו של רבי אלעזר.

מופלא היה גאון וצדיק זה בתורתו ובחסידותו, אך אנו במסגרת המאמר נתייחס לפן נוסף בדמותו והיא - היותו שומר משמרת הקודש, כאשר הוא יחד עם אחיו הרה"צ רבי זלמן זצ"ל, היו שומרי חומותיה של ירושלים.

מי לא מכיר כיום את המחיצה החוצה בין עזרת הגברים לעזרת הנשים ברחבת הכותל המערבי; מי לא מכיר כיום את המחיצה החוצה את רחבת קברו של הרשב"י במירון, וכמו אלו יש עוד גדרים קדושה רבים שהטביעו חותם לדורות. לא היה זה קל כלל ועיקר, מלחמות של ממש התנהלו בכדי לגדור גדר ולעמוד בפרץ, אך האחים הקדושים ל בית בריזל היו אנשי 'ברזל' ללא מורא וללא חת, במיוחד כאשר מדובר היה בחומות של קדושה.

הגה"צ רבי אלעזר זצ"ל שימש בקודש במשך כארבעים שנה כ'שמש' בוועד משמרת הצניעות. בעוותנותו סרב בתוקף להתעטר בתואר יו"ר או נשיא והגדיר עצמו רק כ'שמש'. כאמור, בפועלו הוקמה המחיצה המבדלת בין העזרות ע"י שריד בית מקדשנו

הכותל המערבי, כ'שמש' לא המתין הגה"צ רבי אלעזר לא לפועלים ולא לעסקנים, אלא בידיו הקדושות, יחד עם רבי משה עקיבה דרוק ז"ל, מעורכי 'המודיע', העמידו והתקימו את המחיצה, כך שהדבר הפך לעובדה השרירה והקיימת עד היום. לימים סיפר רבי אלעזר, שרבן של ישראל - אדמו"ר ה"בית ישראל" זי"ע מגור, היה היוזם ואף השתתף בממונו במצוה קדושה זו. וה"בית ישראל" הוא שבחר באיש המתאים לביצוע שליחות קדושה זו.

רבי אליעזר היה מספר, כי מיד לאחר שחרור הכותל המערבי אחרי מלחמת ששת הימים, קרא לו מרן ה'בית ישראל' וביקש ממנו להקים את המחיצה, נתן לו את המימון לכך ואף אמר לו: "אל תספר לאף אחד לפני כן, אל תשאל אף אחד, תגיעו בלילה ותקימו את המחיצה".

בבוקרו של יום, כאשר נודע כי הוקמה המחיצה ברחבת הכותל המערבי, כל הארץ רעשה. הממשלה, שהיתה באותם ימים שיכורת כח אחרי הנצחון של מלחמת ששת הימים, ביקשה להרוס את המחיצה, אבל מאחר והיה זה כבר מעשה מוגמר, הם פחדו להלהיט את הרוחות, וכך נותרה המחיצה על עומדה כבר למעלה מזיכר שנים.

זוכיר בזאת גם את פועלו של הרב משה עקיבה דרוק ז"ל בהקמת המחיצה בכותל המערבי ולא פחות מכך גם בשמירה של המחיצה על מכונה מפני שרי הממשלה באותם ימים, שביקשו להרוס את המחיצה. מעיון בדברי הימים עולה, כי לא רק הצניעות היא

"הילדים שלי אמרו לי: 'אמא, את מכירה את כל העולם', כי אני עוסקת בעצמי בקירוב רחוקים ובאמת מכירה אנשים רבים, אבל עניתי להם: 'לא, ילדים יקרים שלי. את משפחת אייזנטל אני מכירה באמת! זאת המשפחה שנתנה לי את החיים!'"

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה', על היכולת להתרומם מאשפות ומעפר ברוחניות, ולהגיע אל הפסגה הגבוהה ביותר

"בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעַרְבִים פֶּסַח לַד'" (ויקרא כ"ג, ה')

את המעשה שמעתי בימי חול המועד פסח, מפיו של יהודי יקר שבערכין, הרה"ח ר' שמעון שלום אייזנטל שליט"א. לפני ארבע שנים, בחודש אב, נפטרה אמו הרבנית רחל אייזנטל ע"ה, בזקנה ושיבה טובה, והותירה אחריה משפחה לתפארת, בנים ובנות להם נכדים ונינים בלי עין הרע. הם ישבו בירושלים, וכשהגיע ערב שבת, הם סגרו את הדלת והחלו להתארגן עם ההכנות האחרונות לקראת שבת.

כששמעו נקישות על הדלת הם פתחו אותה, ומאחוריה עמדה אשה לא מוכרת, שביקשה להיכנס ולנחם את בנות המשפחה. ניסו להסביר לה שהשבת מתקרבת ושהן צריכות להתארגן, אבל היא אמרה שהיא באה מרחוק, ומיד במוצאי שבת היא צריכה לנסוע בחזרה, אם לא עכשיו, לא תהיה לה עוד הזדמנות לנחם אותן, והיא ממש חייבת להיכנס ולנחם.

האבלות הסתכלו זו על זו ולא הבינו, אשה שהן לא מכירות בכלל חייבת לנחם אותן, ולא מוכנה לוותר בשום אופן?

כשראו כמה זה חשוב לה, חזרו כל האחיות לכיסאות הנמוכים, התיישבו, והמנחמת האלמונית התיישבה שם ואמרה להן: "אתן לא מכירות אותי, אבל אני מכירה אתכן. אמא שלכן וגם אתם, הבנות והבנים שלה, שינייתם את החיים שלי ושל כל המשפחה שלי..." או אז היא הישירה את מבטה לאחת אחיות ואמרה לה: "את היית המורה שלי! את לא זוכרת?"

ואכן, לפני עשרות שנים, אחת מבנותיה של הרבנית רחל אייזנטל, הייתה מורה בבית ספר של החינוך העצמאי באחת מערי השדה, בית ספר שהתלמידות שלמדו בו באו מבתים של קירוב. היא הייתה אז נערה, התגוררה בבית הוריה, ומדי יום הייתה נוסעת ללמוד בבית הספר הזה, כדי ליזכות לקרב רחוקים.

כשעמדו הבנות לצאת לחופשת הפסח, היא נפרדה מכל תלמידה באופן אישי, ואיחלה לה 'פסח כשר ושמח'. כשהיא הגיעה לאחת התלמידות, לצורך העניין נקרא לה 'שרה', אמרה לה המורה הצעירה "פסח כשר ושמח שרה", ואז היא ראתה ששרה פורצת בבכי. "למה את בוכה?", היא שאלה, ושרה השיבה: "לא כשר ולא שמח..."

המורה דרשה להבין למה היא מתכוונת, והתלמידה סיפרה לה שהורים שלה באו שניהם ממשפחות חשובות מאוד במרוקו, משפחות של מסירות נפש לתורה ולשמירת המצוות, אבל הם עצמם שוכנו באיזה קיבוץ של 'השומר הצעיר', ועברו תהליך מהיר של השללת כל סממן דתי...

"בבית שלנו אוכלים חמץ בפסח", היא אמרה, "לא חוגגים בכלל. זה סתם חופש כמו בחופש הגדול..."

המורה הזדעזעה לשמוע על כך, ולרגע עברה בה מחשבה להזמין את התלמידה אליה הביתה לליל הסדר, אבל בבית היו בלי עין הרע 12 ילדים ועוד שני הורים, והיא לא הרגישה בנוח להזמין תלמידה לכזה בית צפוף ועמוס...

כששבה הביתה היא סיפרה על כך לאמה, והיא הזדעקה ואמרה: "בוודאי שתזמיני אותה אלינו, אי אפשר להשאיר אותה בבית שבו היא תאכל חמץ, אם הילדה רוצה להיות במקום שבו שומרים את הפסח כהלכתו!"

וכך הוזמנה הילדה לשהות בחג הפסח, מתחילתו ועד סופו, כולל כל ימי חול המועד, בביתה של משפחת אייזנטל...

"אני שרה", אמרה המנחמת לאבלות ההמומות שזכרו אותה במעומעם. "באותה שנה שלמדתי בבית הספר של החינוך העצמאי, היה זה רק ניסיון. התוכנית שלי הייתה לעבור בסופה של אותה שנה ללמוד בבית ספר ממלכתי חילוני. לא חשבתי להיות דתיה ושומרת מצוות, פשוט שכנעו את ההורים שלי שכדאי להם לשלוח אותי,

שיהיו לי קצת מושגים ביהדות, אבל זה היה אמור להיות משהו זמני בלבד.

"אותו חג פסח שחוויתי בבייתכם, הקסים אותי", היא המשיכה לספר כשדמעות חונקות את גרונה. "ראיתי איך נראית משפחה חרדית עם חינוך איכותי, ראיתי כמה כיף לכם לשמור מצוות, החלטתי שגם אני רוצה כזה בית! נשארתי בבית הספר, המשכתי לסמינר, והתחתנתי עם בן תורה אמיתי, הקמתי בית לתפארת, ב"ה יש לי בעל אברך וילדים שלומדים בישיבות הטובות ביותר! והכל בזכות הלב הרחב של אמא שלכם, שלא יכלה להשאיר אותי במקום שבו אוכלים חמץ בפסח.

"לא זו בלבד", הוסיפה וסיפרה, "בעקבותי חזרו בתשובה כל שבעת אחי, כולם בני תורה, ואחד מהם דמות מוכרת וחשובה בתנועת התשובה.

"עכשיו בין הזמנים, החלטנו להחליף דירה עם משפחה בירושלים, והצלחנו למצוא ב"ה דירה. הגענו לכאן לשבת, ובמוצאי שבת אנחנו חוזרים הביתה, אבל כשירדתי מהטנדר בכניסה לבניין שבו אנחנו מתארחים, ראיתי מודעת אבל עם שם מוכר מאוד: הרבנית רחל אייזנטל. ראיתי את הכתובת בתחתית המודעה, והבנתי שאני נמצאת ממש ליד הבית שלכם. אמרתי לילדים שלי שאני חייבת לעלות לנחם אבלים, כי אני מכירה אתכם...

"הילדים שלי אמרו לי: 'אמא, את מכירה את כל העולם!', כי אני עוסקת בעצמי בקירוב רחוקים, ובאמת מכירה אנשים רבים, אבל עניתי להם: 'לא ילדים יקרים שלי. את משפחת אייזנטל אני מכירה באמת! זאת המשפחה שנתנה לי את החיים! חיי תורה ומצוות, אותם אני באמת חייבת לנחם!'..."

הרב אייזנטל שליט"א סיפר לי זאת בימי הפסח, ללמוד כמה השגחה פרטית! אחרי ארבעים שנה בדיוק, כשהם יושבים שבעה, אותה אשה מחליפה דירה בבניין סמוך לבית אמו, והכל כדי שידעו עם אלו מטענים עלתה אמם לבית דין של מעלה...

אך אנו רוצים ללמוד מכך לנושא שלנו: מדובר במשפחה שפרקה כל עול, הנערה הצעירה אף היא לא היתה אמורה להיות שונה, חג פסח אחד שהיתה בחיקה של משפחה חמה ואוהבת, שינתה את החיים שלה, ובעקבותיה חזרו בתשובה גם כל האחים שלה, והמשפחה כולה חזרה למורשת האבות היקרה והנפלאה שלה. - כי הכוח הזה טמון בנפשו של כל יהודי ויהודי, כוחו רב להגיע רחוק מאוד בגדלות בעבודת ד', רק צריך לפתוח לו את הלב! - ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו.

אני רוצה לשאול שאלה שקשורה לפרשת השבוע הקודמת, פרשה 'הקהל': באים כל ישראל בחירוף נפש למעמד הקהל, אנשים נשים וטף. לא היה זה דבר פשוט כלל בתנאי התחבורה של ימי קדם, משפחות-משפחות עברו מסע מפרך על עגלות רעועות במשך חמש עשרה יום, והנה הם מגיעים סוף סוף לירושלים.

היינו מצפים שיפתחו להם שולחנות עמוסים בכיבוד עשיר, ויביאו דרשנים שיישאו בפניהם נאומים של שבח והלל, על המאמצים הרבים שהשקיעו כדי לבוא לכאן, וכמובן בסופו של דבר לתת כמה

תזכורות חשובות, על מצוות כאלו ואחרות שיש להתחזק בקיומן, ובשמירת הפרטים והדינים שלהן.

גם במדבר, כשהתכנסו אימהות על כל הילדים, זה לא היה דבר קל. כולם עזבו את כל עיסוקיהם והתכנסו כאיש אחד לשמוע את דבריו של משה רבנו. זה לא היה כזה קשה כמו לעלות לירושלים, אבל עדיין, היינו מצפים שיכבדו אותם ולבסוף יזכירו כמה תזכורות חשובות.

אבל בפועל, מה קרה כשהגיעו היהודים הללו להשתתף במעמד 'הקהל'? באים אותם יהודים בחירוף נפש, ומקבלים במעמד צרורות של פקודות. עוד 'לאו' ועוד 'מצוות עשה', תעשה כך, אל תעשה כך, אסור לאכול את זה, אל תדבר ככה! זה אסור לעשות! עוד פקודה ועוד פקודה... בין אדם למקום, בין אדם לחברו, מצוות לכהנים מצוות לכל ישראל... עוד ועוד ועוד.

ואם חשבנו שבכך נגמר הסיפור, התשובה היא, לא ולא.. תורתנו הקדושה פותחת את כל הפרשה הזאת בפסוק "קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֱלֹהֵי ד' אֱלֹהֵיכֶם", והרמב"ן מגלה לנו שהציווי כאן הוא "קדש עצמך במותר לך", ונראה את הדברים בלשונו הזהב: "לפיכך בא הכתוב, אחרי שפרט האיסורים שאסר אותם לגמרי, וצוה בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות" (רמב"ן).

כלומר, לא די בריבוי גופי התורה שהצטוונו בהם באותו מעמד הקהל, התורה עוד אומרת לנו שכל אלו הן רק החובות הבסיסיות שלנו, אבל המצופה מאתנו באמת זה שכל מה שמותר, גם שם מראה לצמצם ככל האפשר, אחרת נחשב ל'נבל ברשות התורה' חלילה!

הן עתה סיימנו את חג הפסח, החג הראשון בסדר מועדי ישראל, והוא לא סתם ראשון, הכלל הוא 'גופא בתר רישא אזיל' - הגוף הולך אחרי הראש, והראש הוא המוביל. פסח אכן מוביל אותנו, מצוות זכר ליציאת מצרים - אנו מצווים בו בכל יום בוקר וערב, ועשרות מצוות התורה כולן סובבות את המטרה שזכור יציאת מצרים, והשיא הוא בליל הסדר, בו יש לנו עשרות מצוות ופעולות רבות סביב 'סיפור יציאת מצרים'. הכלל הוא ברור, ככל שהדבר חשוב ונצרך יותר כך התורה חוזרת עליו, אם זכירת יציאת מצרים חוזרת על עצמה הכי הרבה פעמים בציווי התורה, אות וסימן הוא שהוא החשוב ביותר והעיקרי בחיינו.

בליל הסדר צווינו "חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". אומנם לשון הרמב"ם חייב אדם להראות עצמו... אבל אין זה סתירה, אלא השלמה, אדם צריך כל כך להחיות את יציאת מצרים בקרבנו, עד שכל הסובבים אותו יחוו שהוא הוא זה יציאת מצרים, וכבר גילו לנו רבותינו שזה החלק הקשה בלילה הזה, כי סוף סוף אנו לא יצאנו ממצרים, ואנו בהחלט מספרים סיפור ישן בן 3,300 שנה...

ובאמת יש שני תנאים יש לצורת הסיפור כמבואר בחז"ל: א' - ההגדה צריכה להיאמר בצורה של שאלה ותשובה, ב. מתחיל בגנות ומסיים בשבח "מאי בגנות? רב אמר מתחלה עובדי עבודת גלולים היו אבותינו [ושמואל] אמר עבדים היינו" (פסחים קטז ע"א).

נפלא, קסום ומיוחד בעבודת ד' הוא גדל? - "מתחילה עובדי ע"ז היו אבותינו, תרח אבי אברהם כומר לע"ז, ושם וממנו צמח אברהם אבינו וכל עם מקבלי התורה.

אם כן, אני לא יוצא מצרים?! אני לא התרוממתי? אני נשארתי אותו עייר פרא? לא ולא, אני אמנם מתחיל בנקודת האפס של "יצר לב האדם רע מנעוריו", אבל בדיוק כמו שאברהם יצא אברהם, ואבותיי עובדי הע"ז במצרים, הפכו לעם מקבלי התורה ולדור דעה - דור של נביאים, גם אני יכול להיות ולגדול עד אין קץ, הבורא אמנם ברא אותי אדם - עפר מן האדמה, אבל הפיח בי נשמה גבוהה שהיא חלק אלוה ממעל, וממילא הוא מגלה לי שהפוטנציאל שלי הוא "ותחסרהו מעט מאלוקים".

ומעתה נשוב לשאלתנו, אנו עומדים ותמהים מדוע העמיסו על הבאים אל הקהל את ריבוי גופי התורה שבפרשת קדושים, ובתוספת להקדמה "קדושים תהיו" לקדש עצמם במותר להם, ולהגיע כמעט עד קדושתו של אלוקים.

התשובה היא, שכשאנו עומדים מאחורי דלתו של רב גדול ושומעים אותו מדבר עם בן אדם בפנים, ואומר לו "אתה צריך לקבל על עצמך ליטול ידיים כל בוקר ולומר שמע ישראל, אנחנו מקבלים רושם שזה רב לעניין, לא מגיע עם דרישות מפליגות, אבל מיד אח"כ אנו שומעים אותו מדבר עם אדם שני ואומר לו: מדוע אתה מגיע לתפילה עם תחילת התפילה? למה אינך מגיע לפחות חצי שעה קודם, להכין עצמך כראוי? סדר א' הנך צריך לראות ללמוד אותו ברציפות, בתענית דיבור, וכן על זה הדרך... איננו מבינים איך השתנה טון דיבורו, עם קצת מחשבה אנו מבינים פשוט, הראשון חזר עכשיו מסמינר של ערכים, הרב נותן לו דרך להתקדם, דואג שלא יקפוץ בבת אחת, הוא נותן לו נט"י ופסוק ראון של ק"ש... השני בן עלייה אמיתי שכבר נמצא על האוורסט, עכשיו נותן לו הרב כלים איך לטפס לפסגה גבוהה יותר.

כך גם הבורא יתברך, דווקא בגלל שידע מה הכוח שברא באדם, הוא אמנם ברא אותו עם יצר רע מאוד, ה'שלום עליכם' הראשון שהאדם מקבל הוא מיצר הרע - "לפתח חטאת רובץ", יצר הטוב מתעורר די מאוחר - בגיל שלש עשרה, אבל עם כל זה הקב"ה הלא נפח בו באדם נשמה שהיא חלק אלוה-ממעל, והוא ידע יצרנו וידוע כוחותינו.

הוא הבורא שהאמין, שאם עם ישראל נענים לקריאה לצאת ממצרים למדבר בלי ידיעה מה יהיה ההמשך, אבל הם מתעלים מעל החשבונות והולכים אחרי ד', הם שעונים "נעשה ונשמע" על קבלת התורה, הם בכוחם להגיע לפסגות רמות ונשגבות עד אין קץ.

דווקא בגלל ההערכה העצומה לגודל המסירות שבהגעת אנשים נשים וטף למעמד הקהל, מתוך קושי ומסירות, נותנת להביע להם מי הם ומה כוחם, כוחם הוא "ותחסרהו מעט מאלוקים", כוחם להגיע לרמת התעלות והתרוממות עצומה, גם מתוך תחושה אישית של התגברות - לקדש עצמם במותר להם.

לע"נ א"מ רבי נתן ב"ר יחיאל מאיר צוקר ז"ל

שיטת שמואל מובנת לנו היטב: הגנות היא עבדים הינו, זה למעשה סיפור יציאת מצרים, היינו עבדים, עינו אותנו, סבלנו סבל נורא והקב"ה ברוב רחמיו נקם את נקמתנו מאויבנו, והוציא אותנו משם ביד חזקה ובכח גדול. אבל בשיטת רב, לא מובן מה הקשר להכניס את מה שהיו אבותינו עובדי עבודה זרה, מאיפה העלינו פתאום את תרח אבי אברהם, הרי אין קוראים לאבות אלא לשלושה, איננו מתייחסים יותר לתרח, ומה פתאום הזמנו אותו לליל הסדר?

הגר"ר ראובן לויכטר שליט"א מאיר עיניים בסוגיא הזאת, אך נקדים לדבריו ונספר סיפור מדהים ששמעתי מכלי ראשון, שממחיש עד כמה טמון ביהודי הכוח לצאת מתחתית השאול, ולהעפיל לפסגה גבוהה במיוחד.

עיקר הסדר הוא ה'פותחים בגנות', וזה הכלי החזק ביותר כדי לראות עצמו כאילו הוא יצא מצרים, רב ושמואל שניהם מדברים על עניין אחד, דהיינו: אנחנו יושבים בסדר ומספרים על אבותינו שיצאו ממצרים, ותוך ארבעים ותשע יום זכו לקבל תורה מפי הגבורה, ולהיות בבחינה של "ויחזו את האלוקים" מאיפה הם הגיעו? מה היה מצבם לפני כן? הם הרי היו שקועים עד הצוואר בטומאת מצרים, הרמב"ן אומר שעם ישראל לא היו במציאות של יציאה ממצרים, והמציאות שאנו רואים שהם יצאו והגיעו לפסגות, זה לפי שמואל. לפי רב אנו מדגישים, שבתחילה היו אבותינו עובדי עבודה זרה: באיזה בית גדל אברהם ראש המאמינים, בבית של כומר לעבודה זרה, אבא שלו לא דילג על אף ע"ז, ובכל זאת בנו הופך לנביא ה' ומפיץ שם ד' בכל העולם, וממנו כלל ישראל העם הגדול והנשגב הזה.

כל יהודי למעשה נמצא באותו מקום, כל אדם נוצר כשיצר ליבו רק רע כל היום, "עיר פרא אדם יולד" (איוב יא ב) וכשאנו רואים דמות כמו של רבי חיים קניבסקי למשל, וכולם שואלים את עצמם לאחר פטירתו, האם אני יכול להיות ר' חיים?

השאלה הזאת היא לא שאלה סתם, היא לא שאלה שאם התשובה עליה היא שלילית העולם לא יתמוטט, הוא בהחלט מתמוטט! אחרת, איך אנחנו מתגאים וחוגגים את קבלת התורה שקיבלו אבותינו, אם אנחנו בעצמינו לא היינו מסוגלים לקבל אותה?

ה'חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא ממצרים' זה חשבון הנפש הפשוט: נכון שיש לי ראש חלש, ונכון שאני מרגיש שאני רחוק, יש לי תאוות ויש לי רצונות, אבל אבותינו היו במצב הרבה יותר גרוע, הם היו במזבלה של עולם הרוח - מצרים היא שיא הטומאה, והם לא היו רחוקים מאורחות חייהם של המצרים, גם הם היו שקועים במ"ט שער טומאה, וגם עליהם עוד בקריעת ים סוף טענו מלאכי השרת "הללו עובדי ע"ז והללו, מה נשתנו אלו מאלו", ובכל זאת אחרי ארבעים ותשע יום הגיעו לדרגה של "ויחזו את האלוקים".

אברהם אבינו עמד בעשרה ניסיונות, הופל לכבשן האש והיה ערוך לשחוט את בנו יחידו עבור הבורא יתב', הקים עם של נביאים, תנאים ואמוראים, עם שהביא את המוסר לעולם, אם יש קורטוב של מוסר ולו חיצוני בעולם זה רק בגלל מציאותם של היהודים בעולם! את כל זה יצר אדם אחד - אברהם אבינו, באיזה ישיבה הוא גדל? איזה בית

לאחר מכן, כשהוא מזיע ולחוץ, ערם בצורה פרוביזורית מסוכנת, את כוסות הברד שהיו כלולות בכרטיס על עגלת הילדים, ושומר בקנאות לכל ילד את הכוס, שכמובן הייתה מליאה עד גדותיה כי הרי מגיע לו כוס מליאה...

בחול המועד האחרון, ביקרתי עם ילדי כמנהג בעלי בתים חשובים דפה, בלונה פארק שנפתח לקהל הרחב במחירים מוזלים לכבוד המועד, ולשמחת ליבם של הילדים

הרב ישראל היימן

"אלה הם מועדי" (ויקרא כ"ג, ב')

בחול המועד האחרון ביקרתי עם ילדי כמנהג בעלי בתים חשובים דפה, בלונה פארק שנפתח לקהל הרחב במחירים מוזלים, לכבוד המועד ולשמחת ליבם של הילדים, שיצאו בסיום היום מאושרים ושמחים, וכנראה גם לשמחת בעלי המקום, שלפי כמות האנשים שביקרו שם כנראה יצאו בסיום היום והמועד ברכוש גדול... בתוך כל ההמולה רבתי ששררה שם, צד את תשומת ליבי אחד המבקרים, יהודי חביב בעל פנים עגלגלות וכרס משתפלת, שהתרוצץ שם עם עדת ילדים מיוזעים ונרגשים ובעיקר לחוצים מאוד. בכניסה קיבל כל מבקר כרטיס עם זכות לעלות פעם אחת על כל מתקן. מיודעינו תיזו בין המבקרים והמתקנים כשהוא בודק בשבע עיניים שכל ילד אכן מימש את זכותו לעלות על כל מתקן, בשלב מסוים ניטש ויכוח בינו לבין אחד ממפעילי המתקנים, על מתקן מסוים שאחד מילדיו הקטנים לא יכול היה לעלות עליו מפאת גילו הצעיר, והוא דרש בתוקף לתת את הזכות הזו לאחד מהאחים, שיעלה פעם נוספת: "מה זאת אומרת אי אפשר, הרי שילמתי על הכרטיס שלך, ויש בו גם את הזכות של המתקן הזה, אם לא הוא, אז מישהו אחר!".

שדווקא יש מה ללמוד מהיהודי הזה, ומהרדיפה שלו לניצול כל מה שמגיע לו. שמתי לב שיש הזדמנויות שניתנות לנו, ואנחנו אצים רצים לנצל אותן, לפעמים אפילו תוך כדי השתטות מסוימת, ויש הזדמנויות אותן אנחנו נוטים לאבד ממש בידיים... הסיבה העיקרית שגורמת לאיבוד של ההזדמנויות מהסוג השני, היא הייאוש...

באיזשהו מקום בין "אהבה רבה" ל"רפאינו" אנחנו מחליטים שהתפילה הזו כבר אבודה, בע"ה במנחה נתחיל מחדש... אי שם בין סוף סדר א' לאמצע סדר ב', אנחנו יכולים להחליט שהיום הזה הוא כבר 'גמור' מבחינתנו. מחר נתחיל מחדש. זה יכול להיות הסדר, הזמן, היום, התפילה, השיעור או כל פרק זמן וכל שלב בעבודה הרוחנית שלנו, אם הוא התחיל קצת 'עקום' בעינינו, אנחנו נוטים למחוק אותו ולדפדף לפרק הבא. וזהו פשוט חבל!!

כל בוקר אנחנו מקבלים כרטיס מאיתו יתברך עם זכויות, פעם אחת להשתמש בשחרית, ופעם אחת לעלות על מתקן סדר א', פעם אחת לטעום מהשיעור היומי, ופעם אחת להנות ממנחה... כך עד סוף היום. למעשה הכרטיס הזה הוא לא רק כל יום, אלא כל רגע ממש - אנחנו מקבלים משמים את הזכות לנצל את הרגע. השאלה היא אם אנחנו מנצלים רק את הזכויות בלונה פארק ובחדר האוכל, או גם את הזכויות הרוחניות של האוצרות הגדולים, לידם

לאחר מכן, כשהוא מזיע ולחוץ, ערם בצורה פרוביזורית מסוכנת, את כוסות הברד שהיו כלולות בכרטיס על עגלת הילדים, ושומר בקנאות לכל ילד את הכוס שכמובן הייתה מליאה עד גדותיה, כי הרי מגיע לו כוס מליאה...

לא אלאה אתכם, כנראה שכבר תפסתם את העיקרון... אני שישבתי בנינוחות, ונתתי לכל ילד ללכת ולהנות כאוות נפשו וכפי הבנתו, צפיתי מהצד ובשלב מסוים חשבתי לעצמי על כך שלפעמים גם אני או אנחנו נראים כך, מי לא מכיר את התכונה הזו של להיכנס לחדר האוכל, ולמלאות צלחת מליאה הרבה יותר ממה שקיבתנו יכולה להכיל, רק כי 'אם כבר יש אז למה לא?... ועוד כהנה וכהנה דוגמאות.

מחשבותי המשיכו לנדוד לעוד כל מיני הזדמנויות, את חלקם אנחנו מנצלים בקנאות, אפילו שאין להם כל כך משמעות לגבינו אבל הרבה מהם אנחנו לא מנצלים בכלל. הרבה הזדמנויות 'מתפספסות' לנו בלי ניצול נכון, ובלי שאנו שמים לב לכך. מבלי משים הבנתי

המבצע הגדול

תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 288 ש"ח

וקבל במתנה

סט 'משנה ברורה'

6 כרכים כריכה קשה

הכרך החדש של שו"ע

בהוצאת 'דרשו'

שווי המתנה בחנויות 574 ש"ח

שעבוד לא היה

תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 13 חודשים
סך כל התרומה 312 ש"ח

וקבל במתנה

סט 'משנה ברורה'

6 כרכים כריכה קשה

ספר 'המפתח'

על 'משנה ברורה'

הכרך החדש של שו"ע

בהוצאת 'דרשו'

שווי המתנה בחנויות 637 ש"ח

"אנשים מכל רחבי בית הכנסת החלו לצעוק לו "בקדושתו של אהרן! בקדושתו של אהרן!", והוא הסתבך עוד יותר. הבחור הרגיש שעוד שניה הוא פורץ בבכי מרוב לחץ ומבוכה. הוא פשוט תפס את הטלית שלו ורץ החוצה מבית הכנסת...

אנשי 'דרשו', הרב אהרן כהן והרב לוי יצחק הכהן פרנצוויז, מספרים 'איך זה להיות כהן', ומה מרגיש כהן צעיר, כשהוא עולה לדוכן לברך את עמו ישראל באהבה

"וְקִדְשָׁתוֹ כִּי אֶת לֶחֶם אֱלֹקֶיךָ הוּא מְקַרֵּיב" (ויקרא כ"א, ח')

מאז שהיינו צעירים מאוד, אנחנו מודעים לכך שיש שלוש קבוצות בעם ישראל: כהנים, לויים וישראלים. אפילו הילדים הקטנים מאוד, שעדיין לא מבינים את ההבדל, כבר יודעים לומר בפה מלא ששלושת המצות של ליל הסדר, מכוונות בסדר זה 'כהן, לוי ישראל'. הכהנים הם מיעוט קטן מאוד מתוכנו, בכל קהילה יש כמה בודדים. ולרגל לימוד הלכות 'נשיאת כפיים' בסדר הלימוד של 'הדף היומי בהלכה', בשילוב עם פרשות אלו שבהן אנו לומדים רבות על מצוות הכהנים, בספר ויקרא המכונה 'תורת כהנים', חשבנו שאולי באמת הגיע הזמן לשאול את הכהנים, איך זה באמת להיות כהן? לשמחתנו הרבה, לא היינו צריכים להרחיק נדוד בחיפוש אחר כהנים, שכן במשרדי 'דרשו' עצמם עובדים שני כהנים. האחד הוא הרב אהרן כהן, שמחלק את יומו בין לימודים בכולל ובין פעילות של זיכוי הרבים כמנהל מערך 'הדף היומי בהלכה' ושלל תחומים נוספים עליהם הוא מופקד בארגון, ואתו עמו הרב לוי יצחק פרנצוויז, ממחלקת הנהלת החשבונות וחשבות השכר של 'דרשו'. פנינו אליהם בשאלה המאוד פשוטה ומאוד מתבקשת: אז איך זה להיות כהן?

פחדתי בשבועות הראשונים, על ברכת כהנים לא ויתרתי. הייתי יורד עם הילדים שלי, שמעל לגיל מצווה, לחצר, והיינו נושאים כפיים שם, לברך את השכנים בכל הבניינים הסמוכים, כשהתפללנו ב'מניין מרפסות'."

הרב פרנצוויז מזדהה עם כל מילה: "אני זוכר את התקופה שלפני הבר מצווה", הוא מספר, "לצד לימוד הלכות תפילין כמו כל ילדי ישראל, הייתי צריך ללמוד גם את הלכות 'נשיאת כפיים', ואבי מורי שליט"א לימד אותי את ההלכות עם כזה רטט של קדושה, בכזה כובד ראש, שזה נכנס לעצמות. זה "לא סתם שאתה עולה, אומר כמה פסוקים ויורד, הכהנים בעת שהם עולים לדוכן משמשים כמעין צינור לברכה. מי שמברך את ישראל זה הקב"ה בכבודו ובעצמו, כמו שכתוב בתורה 'ואני אברכם', אבל הוא מעביר את הברכה דרכנו, זה מאוד מאוד מחייב, והייתי אומר שזה אפילו מלחיץ..."

"בתקופה שאחרי הבר מצווה, כשהייתי בחור צעיר, הקול שלי היה ממש רועד כשעליתי לברכת כהנים, גם בגלל ה'אימתא דציבורא' וגם בגלל ההתרגשות מעצם הזכות הזאת. יצא לי לא פעם להיות כהן יחיד, בגיל 14 ו-15, מול קהל של עשרות ואפילו מאות

ובכן, השניים מביטים זה על זה, ומהססים לפני שהם משיבים... "אני חושב שזאת בעיקר זכות גדולה", אומר המבוגר מביניהם, הרב אהרן כהן, "זה הרי ברור שכל אדם שיש שכל בקדקדו מבין, שלהיות כהן זה לא אומר שאתה 'שווה יותר' מאנשים אחרים חלילה, אבל אנחנו כן משמשים כצינור להעביר את הברכה לעם ישראל, וזאת זכות גדולה מאוד, להיות הצינור הזה שמעביר כל כך הרבה ברכה ושפע לעם ישראל."

"אני התחנתי אצל אבי מורי, איש הציבור הוותיק הרב משה מרדכי כהן, שלימד אותי לקחת את הנושא הזה ברצינות גדולה מאוד. 'כל פעם שאתה עולה לדוכן ונושא כפיים, אתה מקיים מצוות עשה חשובה מאוד', החדיר בי אבי, ואכן, מאז הגעתי לגיל מצווה ועד היום, אני חושב שלא הפסדתי אף פעם, או כמעט אף פעם את קיום המצווה הזאת. "אפילו בתקופת הקורונה, כשכולם פחדו לצאת מהבתים, וגם אני

באוטובוס, בחורים עוברים לידי ופתאום שמים לב: 'רגע, אתה כהן, מה אתה עושה כאן, אתה ממילא לא יכול להיכנס...'. אחד, ועוד אחד, ועוד אחד, זה לא נגמר... "אני רוצה להתפלל, מה זאת אומרת מה אני עושה כאן?"

להתפרסם? הוא מברר, "בפרשת 'אמור' נכון? תראה מה מצאתי עכשיו, בשבת פרשת אמור, ילמדו בדף היומי בבלי מסכת סוטה דף ל"ח!

"תראה מה אומרת הגמרא: 'מנין שהקב"ה מתאוה לברכת כהנים, שנאמר ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם'. גם ב'דף היומי בהלכה' לומדים בדיוק הלכות נשיאת כפיים, וכמוכן גם בפרשת השבוע לומדים על כהנים והלכותיהם... סימנא מילתא הוא...

"בכל אופן, אני נזכר עכשיו שאבא מורי שליט"א, סיפר לו שהיתה לו שאלה שהציקה לו במשך שנים רבות. בברכה שאנחנו מברכים לפני ברכת כהנים אנחנו אומרים 'אשר קידשנו בקדושתו של אהרן וציוונו לברך את עמו ישראל באהבה'.

"הקב"ה ציווה אותנו לברך את עמו ישראל, זה מפורש בתורה. אבל איפה כתוב שהוא ציווה אותנו לברך באהבה? זה לא כתוב לכאורה בשום מקום. למה זה נכנס לנוסח של הברכה?

"במשך שנים התקשה אבי בשאלה הזאת, ולבסוף שאל יהודי תלמיד חכם שאמר לו ש'כה תברכו את בני ישראל', 'אני אברכם', כולל את העניין הזה, כי אנחנו הרי רק הצינור שדרכו עוברת הברכה של הקב"ה, והקב"ה בוודאי מברך באהבה, וממילא אנחנו חייבים לברך באהבה כי הצינור צריך להתאים לשפע שאמור לעבור דרכו. אפשר גם לומר שלברך בלי אהבה, זאת לא ברכה בכלל. זו סתם עקימת שפתיים. ברכה נותנים עם אהבה, מכל הלב. אם הקב"ה ציווה אותנו לברך, זה צריך להיות באהבה.

"מעניין מאוד שכתוב שהכהנים חייבים לברך באהבה, ואם יש חלילה בקהל יהודי שהכהן מרגיש שהוא שונא אותנו, אסור לו לעלות לדוכן. הכהן צריך לנקות את הלב שלו מהשנאה לפני שהוא מברך. במקרה

מתפללים - כמוכן שבכאלו מקרים הלחץ גדול שבעתיים, אבל עם השנים מתרגלים, והיום אני מתגעגע לפעמים להתרגשות הגדולה שהרגשתי בשנים הראשונות, בכל פעם שעליתי לדוכן".

הרב פרנצוויץ מציין בדבריו שכדאי שהציבור יהיה מודע לכך: "לא פעם ניגשו אלי אנשים מבוגרים, אחרי שנשאתי כפיים, והיו להם תלונות שלא שמעו אותי מספיק טוב... ובכן, מה לעשות שנער בן 14 הוא נער בן 14 גם אם הוא כהן. אני חושב שרוב הבחורים בגיל הזה היו מתביישים אם היו מעמידים אותם במצב הזה, כך שלא הוגן לצפות מבחור צעיר, להיות מלא וגדוש בביטחון עצמי רק בגלל שהוא כהן. צריכים לגלות הבנה ורגישות בעניין הזה".

עם זאת, לדבריו, מדובר במיעוט שבמיעוט: "ברוב המקרים אנשים באים להודות, זה חלק בלתי נפרד, בכל פעם כשהכהנים יורדים מהדוכן, יש אנשים שמקפידים לומר להם 'ישר כח' ולהודות להם. לא פעם באים אלי אנשים אחרי שהם מקפלים את התפילין בסוף התפילה, ואומרים תודה. אני תמיד אומר להם 'אין על מה', ובאמת אין על מה, כי זאת מצוות עשה, ולא יעלה על הדעת שנגיד לאדם תודה על כך שהוא מניח תפילין או נוטל לולב... ובכל זאת, זה מחמם את הלב.

בהקשר זה מספר הרב פרנצוויץ על אירוע שבו הוא זכה גם לביקורת וגם לשבחים, ממש בעת ובעונה אחת...

"הייתי עוד עם קורי שינה על העיניים, בקושי הספקתי לישון באותו לילה, קרעתי את עצמי מהמיטה כדי להתפלל במניין לפני סוף זמן תפילה, וכשהגעתי לבית הכנסת להתפלל, התכוונתי להיכנס למקוה לטבילה של שחרית, לשנות כוס קפה ולהתחיל להתארגן לתפילה.

"פתאום צועק לי מישהו 'פרנצוויץ, כנס לברכת כהנים, אין לנו כהן אחר, בוא תיכנס'. אמרתי לו, 'רגע, אני רוצה לשתות משהו', אבל הוא אומר 'אין זמן, החזן כבר אווז ב'שמע קולנו', טול ידיים וכנס לדוכן'.

"נטלתי ידיים מהר, רצתי לתוך בית הכנסת, ובדרך לארון הקודש לקחתי מאחד המתפללים את הטלית שלו, כי שלי עוד היתה מקופלת ולא היה לי זמן לבדוק את הציציות ולברך עליה... עליתי לדוכן ואמרתי את ברכת הכהנים, בקול צרוד וישנוני למדי..."

"איך שאני יורד מהדוכן, אנשים אומרים לי: 'מה זה? ככה אומרים ברכת כהנים? צריך כבוד לציבור, אתה לא יכול לבוא ככה ישר מהמיטה אל הדוכן. תשתה קפה, תתארגן קודם...'. אחרים לעומת זאת אמרו לי 'כל הכבוד שרצת והספקת לברך אותנו, אחרת לא היינו זוכים לברכת כהנים היום...'. "

"זאת דוגמה קלאסית לכך שלכל מטבע יש שני צדדים, יש אנשים שתמיד ימתחו ביקורת ויש אנשים שתמיד ישבחו, כדאי לזכור את זה, גם כשאנחנו שומעים שבחים וגם כשאנחנו שומעים ביקורת..."

הרב כהן, שתוך כדי שיחה ממשיך לטפל בענייני הניהול השוטפים, שם לב פתאום לדבר מאוד מעניין: "מתי השיחה הזאת אמורה

שהוא לא מצליח לעשות זאת, עליו לצאת החוצה ולהימנע מלשאת כפיים.

"ומקרה היה עם אחד מבני משפחתי, שפעם התגלגל לבית הכנסת שלו איזה יהודי שהיה חבר כנסת, חובש כיפה אומנם, אבל הוא היה מגדולי שונאי החרדים, ולא פעם הוא עשה בעיות גדולות לציבור החרדי.

"קרוב משפחתי הרגיש שנאה גדולה בלב שלו אל אותו אחד, והוא החליט בינו ובין עצמו, שכזה יהודי מותר לשנוא בגלל המעשים החמורים שלו, ולכן הוא פשוט יצא החוצה ולא בירך ברכת כהנים, בבית כנסת הזה.

"כשחזר הביתה מהתפילה הוא כבר הבין שהוא שילם על כך במזומן. גנבים פרצו לו לבית ורוקנו אותו מכל כלי הכסף שהיו בו, נזק של אלפי שקלים. הוא אמר לי 'אני את השיעור שלי למדתי, מעכשיו אין דבר כזה שאני לא מברך יהודים, אם יש צורך, אני מנקה את הלב מהכעסים והתחושות השליליות ועולה לדוכן בשמחה. הקב"ה בחר אותנו לברך את עמו ישראל באהבה, מי אנחנו שנתווכח איתו על כך?'"

אחד מה'מטענים' שהכהונה מעמיסה על כתפיהם של הכוהנים היא מצוות 'וקידשתו'. "אני מניח שעם השנים מתרגלים גם לזה", אומר הרב פרנצוויץ, "אבל כנראה שצריך קצת יותר שנים בשביל זה, כי עד כה טרם התרגלתי. אני מגיע בבית הכנסת ליטול ידיים לסעודה שלישית, ואנשים מבוגרים ממני בעשרים שנה פתאום מפנים לי את הדרך ומכריזים 'או, יש כאן כהן, וקידשתו!!!!'. אני מרגיש כאילו הייתי יהודי בן שמונים... זאת לא הרגשה נעימה, אבל אין ברירה, הרי אמרו חז"ל 'וקידשתו אפילו בעל כרחו'..."

בהקשר זה הוא מספר על מקרה מעניין מאוד שאירע לו באחרונה: "המטפלת של הבן שלי, ילד בן שנה וחצי, שוחחה עם רעייתי שסיפרה לה בדרך אגב שאני כהן. מיד קפצה הגננת עם שאלה הלכתית חמורה מאוד... אם הבן שלי בן השנה וחצי הוא כהן, היא צריכה לנהוג בו דין 'וקדשתו', ואם כן, כששני ילדים בגן בוכים שהם רעבים, הבן שלי וילד נוסף, אולי היא צריכה להניח את הילד השני וקודם כל לתת לבן שלי את כל מבוקשו, כי הרי הוא כהן!"

"היא שאלה את הרב שלהם, שהשיב לה שבכזה מקרה שילדים בוכים כי הם רעבים וכדו', צריכים לעבוד לפי שיקול דעת, ולטפל לפי סדר עדיפויות שגרתי שמטפלים בכל מקרה אחר, כששני ילדים רעבים. הרי לא יעלה על הדעת שהיא תיתן לילד אחד לצרוח מכאבים, כי יש כאן ילד שהוא כהן וצריכים לדאוג שהוא יהיה מרוצה לפני שהיא ניגשת לאחרים... ועדיין, השאלה הזאת מאוד מעניינת, עד כמה הגדר הזה של 'וקדשתו' תופס, מה קורה אם הילד השני לא בוכה, אלא סתם ביקש משהו לפניו... שאלה מעניינת.

"מצד שני, אנחנו מקבלים 'עליות לתורה' בלי סוף. אני יודע שאצל ישראלים, יש מקומות שבהם יכול אדם לעבור שנה בלי לקבל עלייה, תלוי בגודל המניין. אנחנו הכהנים, מקבלים ממש כל שבוע עליה,

ולפעמים יותר מפעם אחת בשבוע. לא פעם אני עושה חשבון בסוף השבוע שקיבלתי עליה גם בשבת בבוקר, גם במנחה, גם בשני וגם בחמישי... ואם היה ראש חודש באמצע, אז זה יכול להסתכם גם במספר עליות גדול יותר, על אחת כמה וכמה בימי החנוכה וכדו'.

"המשמעות של זה היא גם, שאם פעם שכחת ובטעות אכלת או שתית בתענית ציבור... צריך לזכור לבוא לבית הכנסת קצת מאוחר למנחה, כדי שלא יכבדו אותך בעלייה ככה, וכולם יצטרכו לשמוע אותך מסביר לגבאי שאתה לא יכול לעלות לתורה, כי אתה לא בצום... "עוד נקודה שהייתי אומר שהיא קצת לא סימפטית, זה הנושא של קברי צדיקים. במיוחד כשהייתי בחור בישיבה וכל הישיבה היתה נוסעת לקברי צדיקים, יום שלם של נסיעה בצפון. קודם כל זה מתחיל באוטובוס, בחורים עוברים לידי ופתאום שמים לב: 'רגע, אתה כהן, מה אתה עושה כאן, אתה ממילא לא יכול להיכנס...'. אחד, ועוד אחד, ועוד אחד, זה לא נגמר..."

"אני רוצה להתפלל, מה זאת אומרת מה אני עושה כאן? אם אני לא יכול להיכנס לתוך בית העלמין או לאהל הציון עצמו, אני יכול לעמוד במרחק של כמה עשרות מטרים ולהתפלל שם..."

"אבל כשמגיעים למקום עצמו, זה באמת לא הכי נחמד להישאר ולעמוד לבד בחוץ. לפעמים יש עוד כהן אז חצי צרה, אבל לפעמים זה פשוט לעמוד לבד במשך חצי שעה. במירון צריך לפעמים לעמוד שעה וחצי בחוץ. היום יש 'מרפסת כהנים' זה הרבה יותר קל, אבל גם, בלילות ישנים שם כל מיני אנשים, אי אפשר באמת לשבת שם ולומר תהילים בנחת..."

לסיום מספר לנו הרב כהן על מקרה מעורר חמלה... "אחד ממשפחתי המורחבת, היה בחור צעיר והתפלל ביום כיפור במניין ענק. התברר שהוא היה הכהן היחיד בכל המניין. הוא עלה לדוכן ברגליים כושלות, כולו מלא פחד ובעתה מאימת הקהל, הוא העלה את הטלית מעל הראש כמקובל, והחל לברך: 'ברוך אתה ה'... מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על נטילת ידיים'.

"אנשים מכל רחבי בית הכנסת החלו לצעוק לו: 'בקדושתו של אהרן! בקדושתו של אהרן', והוא הסתבך עוד יותר. התחילו להתווכח שם אם הוא צריך לברך את כל הברכה מתחילה, או שזה עדיין 'תוך כדי דיבור' והוא צריך לשנות רק את הסיומת..."

"הבחור הרגיש שעוד שניה הוא פורץ בבכי מרוב לחץ ומבוכה, ולא מסוגל להמשיך. הוא פשוט תפס את הטלית שלו, ורץ החוצה מבית הכנסת. הלך לחפש מניין אחר להתפלל בו את שארית התפילה, והשאיר את הקהל שם בלי כהן..."

"זה באמת נושא לא קל, ובאמת ראוי שהקהל יחזק את ידי הכהנים הצעירים. לפעמים אנשים אומרים להם ביקורת, 'תגידי בקול!' או 'אתה לא מרים את הידיים מספיק', וכדו', וזה עושה יותר נזק מתועלת. צריכים לחזק אותם, וכשהם יצברו את הוותק והניסיון, הם כבר ישתפרו מעצמם בעז"ה, ויגידו בקול חזק וברור כמו כל הכהנים המבוגרים יותר..."

לשמוע ולחשמוע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

פעם ניסה להסתתר ב'בוידעם' [עלית הגג], אך מיד כשנכנס רבי אלחנן לשיעור, הכריז: "לא אוכל היום למסור שיעור עד שיצאו כל המסתתרים בבוידעם...". בלב כבד נאלץ רבי שלום צבי שפירא, לצאת ממקום מחבואו לעיני עשרות התלמידים המשתאים, כשכל בגדיו מאובקים כהוגן...

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

אך כשסיימו את המבחן הוא שתק כעשר דקות, ואמר: "נו, תשובו בעוד כמה ימים שוב".

כששוב חזר המאורע על עצמו בפעם השלישית, וכמעט אמר להם רבי לייב: "נו, תשובו בעוד כמה ימים", הם השתוממו. הרי רבי לייב ידע שהם באו ממרחקים, ולא הבינו מה הטעם שהוא מטריח אותם לבוא שוב ושוב, ובפרט שהם הצליחו מאוד בפעמים הקודמות. הם הסיקו בינם לבין עצמם כי מן הסתם מסתתרת כאן סיבה נסתרת, שבגינה הוא אינו מעוניין בהם.

אז קפץ אחד הבחורים ושאל את רבי לייב בסערת רוח: "ראש הישיבה קיבל אותנו לשיבה או לא?"

"בודאי התקבלתם", השיב רבי לייב בחיוך, "כבר בפעם הראשונה קיבלתי אתכם".

"אם כן, מדוע כל הטורח הזה?", שאלו הבחורים בפליאה, ורבי לייב השיב: "כי לא ביקשתם, וכשלא מבקשים אסור לתת!".

רבי לייב הסביר, כי עד שהוא לא שומע במפורש מפי הבחור, שרצונו ובקשתו להתקבל לשיבה כדי ללמוד בה תורה ולהתגדל בה, לא רק שאין לקבלו, אלא אף אסור לקבלו. לכן כל זמן שלא שמע רבי לייב את משאלת לבבם נשמעת מפיהם, לא השתכנע ברמת שאיפותיהם וכוונותיהם, ונמנע לומר להם כי התקבלו לשיבה.

מפליא! סף הקבלה להיכנס להיכלה של ישיבת 'בית התלמוד' היה

מצוות ספירת העומר, מלבד זאת שהיא משמשת כמטרה בפני עצמה, לספור את הימים שעברו מאז יום הבאת העומר ממחרת הפסח, ולהתחזק בעבודת השם מכח שיירי אורות חג הפסח שעברו עלינו לטובה, היא גם משמשת כהכנה לקראת יום הבאת והקרבת מנחת הביכורים החדשה לבית השם - בחג השבועות. כל יום ויום של ספירה מבטא את ההכנה לחג השבועות, את הכיסופים וההשתוקקות לתורה ולקבלת עול מלכותו יתברך עלינו.

שמעתי פעם מאחד הגדולים שהתבטא: "הארבעים ותשעה ימים של ספירת העומר, הם ארבעים ותשע פעמים בהן אנו מבטאים את ההשתוקקות שלנו, אנו אומרים בשפתותנו: 'אשר קידשנו במצוותיו וציונו על ספירת העומר!', ובכל פעם מחדש אנו מברכים ומודים לה' יתברך, שהוא מקדש ומטהר אותנו על ידי קיום מצוותיו, ורק לאחר ארבעים ותשע ברכות כאלו, אנו מסוגלים לקבל את התורה". הרש"ש בספרו 'נהר שלום' מביא בשם המקובלים, כי כעין צורת ההתנהגות שיתנהג האדם בימים האלו, כך תהיה ההנהגה עימו משמים כל השנה כולה.

זאת אומרת, בימים אלו הקדוש ברוך הוא כביכול יושב ומצפה לראות, כיצד האדם מנצל אותם להתעוררות עצמית, עד כמה מוכן האדם להקדיש מעצמו להתעלות, כיצד הוא מתכוון לקבל את התורה, ובצורה הזאת הוא אכן משפיע עליו רוב שפע וסייעתא דשמיא. כי בכדי שהתורה תהפוך לאדם לסם חיים, מרפא למידותיו ולנגעי רוחו, צריך התכשרות והתעוררות עצמית ראויה, וזהו סוד הימים שקדמו לקבלת התורה.

בספר הנפלא 'מגד גבעות עולם', שכתב הרה"ג רבי מיכל זלמן שורקין שליט"א, מגדולי ישיבת 'בית התלמוד' בארצות הברית, מובא סיפור נפלא בענייננו:

בתחילת התייסדותה של ישיבת 'בית התלמוד' ביקשו שני בחורים מידידיו להצטרף לשורות הישיבה. הם קמו מוקדם בבוקר ונסעו במשך כשעתיים עד לבית המלון 'צוקער', שם שהה באותם ימים ראש הישיבה הגאון רבי לייב מלין זצ"ל, כדי לעמוד לפניו בכור המבחן.

הם הצליחו במבחן וקיוו לקבל תשובה חיובית, אך רבי לייב שתק כעשר דקות, ואחר כך אמר: "נו, תשובו בעוד כמה ימים שוב".

הם באו שוב לאחר כמה ימים והמחזה חזר על עצמו, רבי לייב שוחח איתם בלימוד, וגם הפעם היה נשמע להם כי הוא שבע רצון מהם.

תלוי ברמת הביקוש וברמת השאיפות. כי רק בחור שמשותק ומתאוה ללמוד, מסוגל להצליח ולצמוח תלמיד חכם.

ועוד סיפור מופעים:

עד לפני שנים אחדות חי בינינו אדם גדול מאוד, תלמיד חכם ושקדן מופלא, הגאון רבי שלום צבי שפירא זצ"ל. הוא הרביץ תורה כל שנותיו במסירות רבה בכמה היכלי תורה חשובים, גם חיבר חיבורים מחוכמים בעומק העיון והאגדה בהרבה ממקצועות התורה. אני זוכר את שגב שקידתו העצומה בהיכל כולל 'חזון איש', הוא למד שם בקול רם, בחיתוך לשון ובברירות מילה במילה, בנעימות מיוחדת במינה.

בבחרותו משנת תרצ"ג עד תרצ"ט הוא זכה ללמוד בשיבת ברנוביץ' אצל הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד, שם הוא עשה חיל בלימודו, יגע ועמל בתורה בשקידה וברציפות מדהימה. עדי ראיה העידו, כי סדר לימודו היה שש שעות רצופות בעמידה!

השיעור המרכזי בשיבה היה כמובן שיעורו של רבי אלחנן, אך רשות הכניסה אליה לא ניתנה אלא לבחורים המבוגרים בלבד... רבי שלום צבי שהיה 'מבקש' גדול, לא היה מסוגל לעמוד באיסור זה שהוטל על הצעירים, וממש לא התאפק.

בצעד אמיץ ונועז החליט באחד הימים להיכנס לחדר שיעורים קודם תחילת השיעור, וכשאיש לא היה בחדר נשכב תחת השולחן הגדול והכבד עליו מסר רבי אלחנן את שיעורו, וכך האזין לכל מהלך השיעור בשקט ובדומיה, והרווה את צימאנו הבלתי נשלט, לקבל תורה מפ"י רבי אלחנן הקדוש. אך התענוג לא נמשך זמן רב, כי כעבור כמה ימים רבי אלחנן הרגיש בזה, ולא הרשה לו יותר להמשיך במנהגו.

פעם אחרת ניסה להסתתר ב'בוידעם' [עלית הגג], אך מיד כשנכנס רבי אלחנן לשיעור, הכריז: "לא אוכל היום למסור שיעור, עד שיצאו כל המסתתרים בבוידעם...". בלב כבד נאלץ רבי שלום צבי לצאת ממקום מחבואו לעיני עשרות התלמידים המשתאים, כשכל בגדיו מאובקים כהוגן... כך זכה לקיים בעצמו 'והוי מתאבק בעפר רגליהם' כפשוטו!

איזה ביקוש! איזו שאיפות! איזו השתוקקות! אין זה פלא אפוא, שרבי שלום צבי צמח תלמיד חכם בעל שיעור קומה, שקדן ומחדש עצום!

נסיים בדברי הרבינו בחיי בספרו 'חובת הלבבות' (שער 'חשבון הנפש', פרק ג' ד"ה והאחד ועשרים): "חשבוננו עם נפשו על מה שיש

אז קפץ אחד הבחורים ושאל את רבי לייב בסערת רוח: "ראש הישיבה קיבל אותנו לישיבה או לא?". "בודאי התקבלתם", השיב רבי לייב בחיוך, "כבר בפעם הראשונה קיבלתי אתכם". "אם כן, מדוע כל הטורח הזה?", שאלו הבחורים בפליאה, ורבי לייב השיב: "כי לא ביקשתם, וכשלא מבקשים אסור לתת!"

ביכלתו ממעשה העבודה, ולהרגיל בה ולהתמיד עליה, וירוף ויחרץ לעשותה עד שתשוב לו למנהג, ואחר כך ישתדל להוסיף על מה שיש ביכלתו, ויכסף לו בלבד ויעלה אליו במחשבתו וישאל מהאל לעזור ולאמצו על יותר ממה שיש ביכלתו מן הידיעה והמעשה בלב ומצפון נאמן. וכשיתמיד על זה, ימציא לו הבורא בקשותיו ויפתח לו שערי ידיעתו, ויחזק שכלו ואבריו לעמוד במצוותיו, אשר למעלה מיכלתו מדרגה אחר מדרגה, כמו שכתב: 'אני ה' אלהיך מלמדך להועיל מדריךך בדרך תלך'."

יהי רצון שנזכה לנצל כראוי את הימים הללו, ולהיזהר לא להחטיא את מטרתם ותכליתם, כדי שהם יהיו מנוף לעלייה לכל השנה כולה. להעריך את גודל הזמן ולא לבלותו ולבזבזו בהבלים. להשקיע יותר בעניינים רוחניים בתורה ועבודת השם, ולהשתדל לרכוש בהם קנייני נצח, ובזכות ההשתדלות יושפע עלינו ממרומים רוב ברכה והצלחה, קדושה ורוממות, ונזכה לקבל את התורה בטהרה, בשמחה ובטוב לבב.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

האזינו לתוכנית 'הפוח בל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

היה תלמיד בישיבה שהשקיע היטב בלימוד ובשיעורים, כשבסוף החודש, עשה לראשונה מבחן. להפתעתו כשבדק עצמו לאחר המבחן, ראה שהצליח יותר ממה שחשב, ופשוט התחיל לבכות מאושר...

שיחות עם נבחני דרשו בדרכם לידיעת התורה, והפעם עם הרב צבי שנלזון

הרה"ח אהרן כהן

בשבועות אלו ציינו לומדי מסגרת ה'דף היומי בהלכה' את סיום לימוד וידיעת הכרך הראשון במשנה ברורה. רבים מהם ציינו זאת בשמחה של מצווה ביחד עם בני המשפחה ו/או חברי השיעור וכדומה. לרגל ההתחדשות וההצטרפות הסוחפת בהתחלת לימוד הכרך השני, פנינו לשיחה מיוחדת עם הרב צבי שנלזון ממושב מתתיהו, הזוכה ללמוד ואף למסור כמה שיעורים על הלימוד, לצד היותו נבחן כסדר על הלימוד כהלכה.

מה גרם לך להצטרף ולהבחן על ה'דף היומי בהלכה'?

"היה זה כבר לפני כעשר שנים, כך שאיני זוכר מדויק מה היה... אך באופן כללי בער לי לדעת את ההלכות על בוריין, ולא להרגיש בכל חג או מועד כעם הארץ שצריך לחפש בספרי קיצורים את ההלכות (אף שגם כיום אחרי הלימוד רצוי מאוד לעבור ולשנן את הלכות לפני החג, הוא מציע בחום). הנקודה החזקה ביותר שהשפיעה עלי לעשות צעד ולהצטרף ללימוד ההלכה בקביעות, הינו ללא ספק ההקדמה הידועה של בעל החפץ חיים לכרך ג' של הלכות שבת. ההקדמה נחוצה", מבקש הוא להדגיש ולהעביר, "ומביאה הרבה תועלת לכל מי שיעבור עליה".

מהו סדר לימודיך במשך החודש, לפני המבחן החודשי?

"בעיקרון, אני מתכוון ולומד בכל ערב את הלימוד של מחר, כשבבוקר אני מוסר שיעור אחרי התפילה בבית הכנסת 'תורה ותפילה' בקרית ספר. בהמשך היום, בצהריים, אני זוכה למסור שיעור לפני התלמידים בישיבת 'מאורות התורה' בקרית יערים. בהמשך, בימי שישי ושבת אני חוזר שוב על הלימוד השבועי, כך שברוך השם, מפטיר הוא בסיפוק, "אני עובר וחוזר לפחות ארבע פעמים על הלימוד".

מה ההרגשה במבחן, כשאתה בעצם מסכם בכתב עשרה דפים משנה ברורה?

"האמת היא", משתף הוא ברגש יהודי, "אין אפשרות לבטא ובוודאי לא להעביר בכתב את ההרגשה הפנימית. מה שברור, הסיפוק הוא אדיר ובפרט שברוך השם, בגלל שאני זוכה למסור שיעור לציבור, אני משקיע וכותב לעצמי סיכומי ההלכה בכל יום, לצד הקלטת השיעור בטלפון [בדרך אגב אנו מתוודעים לשיעור נוסף המועבר

דרך הטלפון...}, כך שבהחלט בשעת המבחן החודשי, כשאני קולט ומפנים עד כמה 'וקובץ על יד ירבה כפשוטו', כשמלימוד היומי הנראה יחסית רק כעמוד משנה ברורה, מצטברים כמה וכמה סימנים - זה מסעיר ומלהיב הלב יחד".

כנבחן וותיק, מה הרגשת ברגע הגדול כשקלטת, שכן, זכיתי לסיים ולדעת כל המשנה ברורה?

"בפעם הראשונה", משחזר הוא בקול, "בהחלט עברה צמרמורת בכל גופי, עשינו אז אירוע בבית וחשבתי שמיציתי. אבל ברוך השם בפעם השניה זה הלך וגבר, כשכל בני הבית נכנסו להתרגשות ימים ושבעות כבר לפני, לצד ציבור התלמידים שזכו לסיים בפעם הראשונה בחייהם את כל המשנה ברורה".

מה תוכל לציין כטיפ, כנבחן וותיק לכלל המצטרפים והנבחנים?

"בעיקר, צריך לזכור שלא להתייאש ממכשולים או נפילות בדרך. בוודאי יהיו כאלו המון", הוא מצהיר כבעל ניסיון. "אך כשיודעים זאת מראש ומוכנים לך, הרבה יותר טוב.

"נקודה שנייה, לא פחות חשובה מהראשונה: לא לגרור חובות מהעבר! גם אם חלילה מחמת אונס גמור וכדומה פספסת יום או יומיים, לא להיכנס לצבירת חובות, אלא בראש ובראשונה, ממשיכים בלימוד בצמוד ללוח הלימוד, {כשבמקביל משתדלים להשלים את החסר, ועדיף להספיק כבר לפני המבחן החודשי}. מניסיוני, מוסיף הוא ומפרט, "כשמתחילים לגרור חובות זה רק צובר ומתסכל,

ומאיך כשנצמדדים ללוח ומסמנים את החסר, בהמשך יש הרבה מוטיבציה להשלים כדי לעשות סיום שלם".

לסיום, הוא מציין נקודה חשובה לנבחנים: "גם אם לא הצלחת במבחן כמו שציפית מעצמך. הזכר לעצמך שבתכל'ס, רוב השאלות כן ידעת, כשברור שבלי הלימוד והחזרות, עוד הרבה שאלות לא היית יודע. העיקר, תמיד להסתכל על שלושת רבעי הכוס המלאה...". זכור לך איזה סיפור מיוחד של השקעה בלימוד/השתתפות במבחן וכדומה?

"הסיפור הראשון והמשמעותי החקוק אצלי, הוא בתלמיד בישיבה שהשקיע היטב בלימוד ובשיעורים, כשבסוף החודש עשה לראשונה מבחן. להפתעתו, כשבדק עצמו לאחר המבחן {בדף התשובות הנכונות}, ראה שהצליח יותר ממה שחשב ופשוט התחיל לבכות מאושר... אגב", לא מתאפק הוא לשתף, "בהמשך אחרי כמה שנים זכיתי, וכיום הוא חתני...".

"הסיפור השני החקוק בליבי, הוא באחד מבני משפחתי, שבמקרה התוודענו שהוא הצטרף למבחנים ב'דרשו'. האמת היא, שציניו במבחנים לא היו כ"כ גבוהים, אך ב"ה כיום בזכות העידוד שקיבל מסביבתו, שלא הציון זה מה שחשוב, אלא עצם הלימוד והשינון, הוא המשיך במבחני ההלכה וכבר זכה להצטרף למבחני ה'דף היומי' ולהיבחן על כל הש"ס, כשלאחרונה הוסיף גם את לימוד הירושלמי. והכל", מבקש הרב שנלזון להדגיש, "התחיל מההצטרפות ללימוד ומבחני ההלכה...".

מה תרצה להעביר לחברים או למכרים שלך?

"דבר ראשון, ממה שראיתי בעצמי וכן אצל התלמידים, שאין כזה דבר 'לא יכול' או 'לא מסוגל', בסך הכל מדובר על לימוד לא קשה

"ההנאה והתענוג כשאתה מסתובב בין תלמידי חכמים שלומדים הלכות ואתה מבין ויודע על מה הם מדברים, ולפעמים אפילו מתמצא בפרטי וצדדי הסוגיא ההלכתית המדוברת, אין תענוג גדול מזה!"

או מסובך מדי, וכן לא המון חומר. באם מישהו מחפש לעצמו תירון או הימנעות, הייתי מציע לו", מסיים הוא בחיוך רציני, "שיקרא לילד בשמו; 'לא רוצה!' "אך בעיקר אני רוצה להעביר לאלפי הקוראים: ההנאה והתענוג שאתה מסתובב בין תלמידי חכמים שלומדים הלכות ואתה מבין ויודע על מה הם מדברים, ולפעמים אפילו מתמצא בפרטי וצדדי הסוגיא ההלכתית המדוברת, אין תענוג גדול מזה!".

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחיים

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

בערש"ק פרשת וירא תשפ"ב, חמש דקות לפני זמן הדלקת הנרות, נולד להם בנם בכורם. כן כן, באותן חמש דקות מבורכות של חיבור איתן עם מקור הברכה, באותן חמש דקות זכות ויקרות שהשפעתן מרובה - הם זכו להפוך להורים. חמש הדקות של תוספת השבת - היו חמש הדקות בהן הם נושעו בישועה לה נכספו שנים ארוכות!

חמש הדקות שהביאו את חמש הדקות השמחות בעולם!

כל יהודי להוסיף על השבת, לקחת דקות של יום חול - ולהפוך אותן לדקות של שבת. התוצאה ברורה: רגעים רגילים של חולין - הופכים לרגעים של ברכה, של מקור הברכה, ולכן זו הדרך לקבל עוד ועוד מהברכה!

בגודל קדושת השבת והזכות לענגה - מיותר להרבות בדברים. הבה נראה הבטחה אחת מדברי חז"ל, שבירכו וקבעו ש'כל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים' - נחלה ללא גבולות, נחלה שאין לה סוף, לא ברוחניות ולא בגשמיות. פשוט שפע תמידי ניתן ומחולק למענג את השבת!

ומיהו זה הזוכה להיות 'מענג את השבת', ומדוע הוא זוכה לברכה ללא גבול? - מגלה בעל ה'בן יהוידע', כי 'המענג את השבת' - זה מי שמתפנק בעוד קצת שבת, מי שמתענג בתוספת שבת. מאחר והוא זוכה לבטל את שעות השבת ומרחיב אותן - בתוספת ליום השבת, לפיכך זוכה הוא לשפע וברכה בלי גבול, לנחלה בלי מצרים!

זו גם הסיבה להבטחתו הנודעת של ה'פרי מגדים' בסימן רנ"ו, ש'כל המוסיף על השבת - מוסיפין לו חיים'. כי כשאדם מוסיף על השבת, הוא בעצם מתחבר לברכת שמים ולשפע אלוקי תוך ביטול ההגבלות הקבועות להם מראש. הרי ה' קבע את גבולות השבת לכ-24 שעות, והלה מרחיב את גבולות השבת, מרחיב את גבולות הברכה! ולכן - אין כל פלא כי הוא זוכה שההגבלה שקצבו לחייו - גם היא

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת" (ויקרא כ"ג, ג)

כל יהודי, בכל עת ועידן, רוצה לזכות בברכת שמים, בשמירה עליונה, בחן וחסד ורחמים בשפע רב. כל אחד מאיתנו חפץ שתפילותיו יתקבלו ברחמים וברצון, שמשאלות לבו יתמלאו לטובה ולברכה, שתשרה ברכה וסייעתא דשמיא במעשי ידיו והוא יזכה לשפע עד בלי די. אנשים נוטים לערוך סגולות ותיקונים, לפעול אצל צדיקים חיים ואצל צדיקים שבמיתתן קרויין חיים, הכל כדי להגיע ליעד הנשאר - לזכות לברכה ושפע ממרומים, וכמה שיותר.

הבה ננסה לפצח את הסוד הגדול: מהו המקור לברכת שמים, וכיצד ניתן להתחבר אליו ולזכות ממנו בכמה שיותר? מהו צינור ההשפעה השמימי שבורא עולם מפעיל בעולמו, ואיך אפשר לפתוח בו את הברז ולמשוך ממנו מימי שפע בכמויות גדולות? האם יש משהו שהוא-הוא הכלי העיקרי להשגת השפע, ואם כן - איך מגיעים אליו ומקבלים ממנו שפע וברכה?!

ובכן, יש כלי כזה. יש משהו שהוא 'מקור הברכה', כפשוטו ממש! והוא - יום השבת. יום השבת קודש הוא מקור הברכה השבועי, ביום הזה הקדוש ברוך הוא משפיע את השפע האלוקי לכל ימי השבוע שאחריו. יום השבת הוא היום המיועד והמיוחד להשפעת שפע אלוקי, במהלכו נפתחים אוצרות השמים!

ה'אור החיים' הקדוש בפרשת בראשית מגלה, שבורא עולם ברא את עולמו עם 'תאריך תפוגה' מובנה, לפיו כעבור ששה ימים - העולם כולו מתפוגג ונעלם... אלא שכאשר ששת הימים מסתיימים, שוב מגיע יום השבת הנושא בכנפיו השפעה חדשה וברכה מחודשת, המחזיקות את העולם כולו למשך שבוע נוסף. כך, העולם בעצם חי ומתקיים, מושפע ומתברך, משבוע אחד לשבוע שלאחריו, בזכות יום השבת המשפיע את השפע!

ולאחר שפיצחנו שבת קודש היא מקור הברכה, שאלת השאלות היא איך מתחברים לשבת עוד קצת, איך 'חוטפים' ממנה עוד אוצרות, איך זוכים בעוד השפעה מהשפעתה המבורכת?!

ובכן, כאן התשובה היא פשוטה: 'תוספת שבת!' - על מתנת השבת האהובה, העניק לנו מקדש השבת מתנה נוספת, והיא היכולת של

מתרחבת והולכת, מוסיפים לו חיים! - כשיהודי מרחיב את גבולות השבת - ה' נותן לו עוד חיים, עוד שפע, עוד ברכה. היהודי הוא זה שהרחיב את גבולות הברכה בהרחיבו את גבולות השבת, לפיכך זכאי הוא להרחבת גבולות הברכה עבורו!

צאו וראו, בשנים האחרונות אלפים-אלפים אימצו את תוספת השבת אל ליבם ואל לב משפחותיהם, וזכו לראות בעיניהם כיצד תוספת לשבת - שהיא מקור הברכה, מהווה תוספת של ברכה בחייהם! לא זו בלבד שהם נכנסים לשבת מתוך רוגע ושלווה, מקבלים את פני המלכה כפי שראוי לקבלה, פוסעים אל תוך השבת נינוחים ורעננים כשפניהם מאירות, אלא שלאורך כל ימי השבוע ובכל הנושאים רואים הם בעיניהם ברכת שמים ברורה ומוכחת!

בשורת 'תוספת שבת' - חוללה ישועות לאלפים ולרבבות בכל תפוצות ישראל, רבים-רבים נושעו בזכותה, בזיווגים הגונים, בזרע של קיימא, ברפואות למעלה מדרך הטבע, ברוב נחת מהילדים ובשפע פרנסה. המה מעידים על גודל הזכות, על עוצמת השפעת ברכת השבת בחייהם. הבה נאמץ גם אנו את השיטה, הבה נתחבר בעוצמה למקור הברכה!

ולא זו בלבד, אלא שכיום בסייעתא דשמיא זכינו וישנה פעילות עניפה של שותפים רבי מעלה, המקדישים שעות מזמנם להפצת בשורת תוספת השבת, מפצים חומרי הסברה, תולים מודעות בשכונתם אודות גודל הזכות, מעודדים את תוספת השבת בכל בתי ישראל. גם בידינו לזכות בזכות הזו, בחיגור אחד למספר הטלפון: 0722-722-730 נזכה להתחבר באופן אישי וגם נהיה שותפים בהפצת בשורת תוספת השבת באזור מגורנו!

אחים יקרים, עם ישראל זקוק לשפע וברכה, לשמירה ממעל, לישועות רבות, הן לצורך הכלל והן בחיי הפרט. קרוב אלינו הדבר מאוד - הבה נתחבר למקור הברכה השמימי, הבה נקבל את פני השבת ברינה מתוך תוספת שבת, ונזכה בשפע שמימי ממעל, 'כי היא מקור הברכה'!

חמש דקות משתלמות!

היה זה ביום 'תענית אסתר' תש"פ. אל ציונו של בעל ה'חזון איש' זצ"ל בשולי העיר בני ברק הגיע יהודי יקר, שביקש לנצל את היום הגדול המסוגל לישועות ולהתפלל על כאבו האישי. זה מספר שנים שהוא ורעייתו ממתנינים להיוושע בזרע של קיימא, מייחלים לרגע בו יזכו להיפקד בילדים. השנים עוברות וחולפות, הם חווים אכזבות מכאיבות בלי סוף, והישועה איננה נראית באופק...

עודו עומד לצד ציון ה'חזון איש' ומתפלל בדמעות שלישי, מבחין הוא באחד מצדיקי הדור שליט"א שהגיע אף הוא להתפלל במקום. האישה החליט לנצל את ההזדמנות ולפנות אל הצדיק לבקש את ברכתו, ואז - הציע לו הצדיק שיקבל על עצמו שתי קבלות טובות: האחת - להתפלל את ספר התהלים כולו בליל פורים. והשניה - שיקבל על עצמו, בשיתוף עם רעייתו, לקבל את השבת 5 דקות לפני זמן הדלקת הנרות הקבוע. עוד 5 דקות של שבת!

ובעוד קיום הקבלה הראשונה היה פשוט וקל - הרי שהקבלה השניה

דרשה מהם מאמץ גדול ואנרגיה מרובה. מעודם, כפי שמקובל בבתים רבים בישראל, הורגלו ש'לשבת נכנסים בדקה האחרונה', סוג של מיתוס נפוץ שרבים מאמינים שאין מנוס ממנו. להקפיד מדי שבוע להדליק נרות 5 דקות לפני הזמן? - זה היה נראה בעיניהם כמושימה בלתי אפשרית!

זאת ועוד - אותו יהודי נוהג כשיטת זמן 'רבינו תם', כלומר - בקהילתו מתפללים תפילת מנחה של ערב שבת מאוחר מהמקובל ברוב תפוצות ישראל. המשמעות היא, שהקדמת הדלקת הנרות בחמש דקות - מאריכה את ה'הפסקה' הממושכת בין הדלקת הנרות לתפילת המנחה, מה שמקשה עוד יותר על עמידה בקבלה הזו!

אולם, בני הזוג החליטו שעבור ישועה בזרע של קיימא כדאי להתאמץ. בשבועות הראשונים הדבר דרש מהם כוחות נפש אדירים, ממש כך. ההרגל לקבל שבת בדקה האחרונה היה כה מושרש בביתם, עד שכמעט לא היה שייך לחשוב על דרך אחרת... הם נדרשו לשנות הרגלים בהיערכות לשבת כבר מיום חמישי, בהכנת צרכי השבת מוקדם ככל האפשר, במניעת דחיית משימות ליום ששי - הכל בשביל 5 דקות נוספות עבור שבת המלכה!

אבל חמש הדקות הללו היו משמעותיות מאוד, אולי המשמעותיות ביותר בחייהם...

בערש"ק פרשת וירא תשפ"ב, חמש דקות לפני זמן הדלקת הנרות, נולד להם בנם בכורם. כן כן, באותן חמש דקות מבורכות של חיבור איתן עם מקור הברכה, באותן חמש דקות זכות ויקרות שהשפעתן מרובה - הם זכו להפוך להורים. חמש הדקות של תוספת השבת - היו חמש הדקות בהן הם נושעו בישועה לה נכספו שנים ארוכות!

אחים יקרים! סיפור מופתי זה, אותו מספר המשפיע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א מפי בעל המעשה, ממחיש באופן חד וברור מה המשמעות של תוספת שבת, כפי שמקדש השבת שמפתח של ילדים בידי הוכיח במקרה הזה לעיני כל ישראל. הנה כי כן, חמש הדקות של תוספת השבת הן שהשפיעו את הישועה, ובאורח מופתי - היא הגיעה לעולם באותן חמש דקות של תוספת שבת, כהוכחה ניצחת שהישועה באה בזכות תוספת שבת!

הבה נאמץ את המסר העולה מהסיפור הזה, הבה נקרבו אל ליבנו. אמנם, לעתים, ההרגל להיכנס לשבת באיחור הוא כה מושרש ונפוץ, נראה שקשה להילחם בו ולהתגבר עליו. אבל זה אפשרי, ובעיקר כדאי, כל כך כדאי:

כי מי שמאריך את השבת - מעמיק את החיבור שלו לברכת שמים. מי שזוכה בתוספת שבת - זוכה בתוספת של ברכת שמים. מי שזוכה שיעוד דקות מזמנו הן חלק משבת המלכה - רואה בעיניו כיצד שבת המלכה משפיעה עליו מברכתה. אחים יקרים, הבה נקדים לקבל את השבת, הבה נזכה עוד ועוד בברכתה!
בברכת שמים, בשמירה מעולה מכל צרה וצוקה, ובשפע רחמים ממקור הברכה!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

שום 'אור של שבת', שאני מרגיש בו, והנפש שלי לא יותר רגוע, ההיפך הוא הנכון, אני יותר עצבני ואפילו אירעה מריבה בבית בגלל שניסיתי להשיג 'תוספת שבת', והדבר העכיר את האווירה במשך השבת כולה...

אם כן, אולי נוותר על הקבלה הטובה הזאת, כי זה הרי לא מצליח לי...

התשובה היא שאנחנו צריכים ללמוד מרבי חיים קנייבסקי. אין דבר כזה להישבר ולהרים ידיים. סביר להניח שלא תצליחו בפעם הראשונה וגם לא בפעם השנייה והשלישית. אבל כדי להצליח בפעם העשירית צריכים לנסות תשע פעמים שבהם לא הצלחנו.

ואם רק בעוד עשרים שבתות נצליח, מה אז? האם זה לא שווה את המאמץ? אם בעוד חצי שנה נקטוף את הפירות ומאז ובמשך כל ימי חיינו השבתות שלנו ייראו אחרת, האם לא כדאי להתאמץ ולהיות עקביים? כי הלא דבר ברור הוא שמי שינסה לאורך זמן ותמיד במאמץ וינסה לבדוק בכל פעם מה לא היה נכון בהתנהלות, ואיך כדאי להתנהל מכאן ולהבא, בסופו של דבר הוא הרי ימצא את התמהיל הנכון של ההכנה והלימוד שכדאי ללמוד וכל מה שכדאי לעשות כדי שההכנה לשבת תהיה מושלמת, וכדי שאחריה תבוא שבת נפלאה.

בלי 'תוספת', אין 'שבת'

להשלמת הדברים נציין דבר נפלא שכותב רבינו ה'באר מים חיים' בספרו 'סידורו של שבת', על הפסוק 'והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו' ש'והיה' זה לשון שמחה, ויש שמחה ותענוג מיוחד לקדוש ברוך הוא כשיהודים מכינים לשבת ומתכוננים אליה מיום שישי על ידי תוספת שבת. שמחה ותענוג מיוחד יש לקב"ה מזה!!! יתירה מזאת אומר ה'שפת אמת' מגור במאמרי פסח של שנת תרל"א, שיהודים מצויים להתכונן לשבת קודש, וכמים פנים אל פנים, כמו שאנחנו מקבלים שבת באהבה ותשוקה גדולה, כך אנחנו זוכים כנגד אותה אהבה ותשוקה להמשיך על עצמנו את אור השבת ממקום גבוה יותר. כמה שתתכונן יותר לכבוד שבת, כך יהיה לך 'יותר שבת'.

כעין זה גם ב'תפארת שלמה' לשבת הגדול, שם הוא אומר שההכנה לשבת היא יצירת הכלי שבו נכנס האור של השבת, וככל שהכלי יותר גדול כך נכנסות בו השפעות רבות יותר.

ולא זו בלבד, אלא שלכל המדרגות בעולם יש ממוצע ביניהן. למשל, בין החי והמדבר יש את הממוצע של הקוף שמתנהג בדברים מסוימים כמו בנאדם, בין אומות העולם ובני ישראל יש את הגרים. בין תורה שבכתב לתורה שבעל פה יש 'אם למסורת' ו'אם למקרא' שזה בעצם החלק ה'על פה' בתורה שבכתב.

מסביר הרה"ק רבי פנחס מקוריץ שהממוצע הזה הוא חלק חיוני והכרחי, אם לא יהיה ממוצע, לא יכול להיות שום חיבור בין שני המדרגות הללו. אם לא היו 'אם למסורת' ו'אם למקרא', כביכול לא היינו יכולים לקיים במקביל את שתי התורות, תורה שבכתב ותורה

שבורא עולם מדריך אותנו. הוא קודם כל נתן לנו מצווה לשמור שבת, ולאחר מכן הדריך אותנו, איך שומרים שבת? יש לזה דרך, יש לזה צורה, על ידי שמתכוננים, מצפים, ממתנינים, נערכים נפשית לקראת בוא השבת, רק כך אפשר לשמור שבת בצורה נכונה.

כי ההמתנה הזאת היא לא רק הפגנת חיבה ואהבה שלנו לשבת, אלא גם הכנה נפשית. אנחנו אוספים את עצמנו, את כל חלקי הנפש שלנו, מסיימים את פיזור הדעת והבלבול של ימות החול, נחים מעמל השבוע ומתפנים לגמרי מכל עיסוק אחר. עכשיו אנחנו עוסקים בשבת! ועל ידי כך האדם נכנס למצב נפשי שמאפשר לו להרגיש את השבת.

אם נדבר גלויות, בטוחני שאתם מסכימים איתי, שרוב רובם של האנשים אינם מרגישים את טעם השבת, וזאת בגלל שאין להם סדר יום נורמלי, אין להם תוכנית מסודרת איך נכנסים לשבת, וגם את השבת עצמה הם לא מנהלים בצורה נכונה.

אדם צריך לעשות תוכנית, להתכונן נפשית לשבת, לבדוק מה גורם לו להיות עייף או עצבני בשבת, למצוא את הבעיות, לשים אצבע ולבדוק מה לא מתנהל נכון אצלו בבית בשבת, ולאחר מכן לחפש ולאתר פתרונות לכל הבעיות הללו. אם צריך ללכת לישון מוקדם יותר ביום חמישי בלילה, אם צריך להקדים את קניית הדגים או הירקות וכדו'.

מי שנמצא בבית הכנסת כבר שעה או שעתיים לפני שבת, יושב עם כוס תה ועם גמרא, או חומש או ספרי חסידות או כל ספר תורני אחר, הוא לומד בנחת, אומר שיר השירים ונכנס לשבת ברוגע ובשמחה, כל השבת שלו נראית אחרת.

'ליפול' כמו הגר"ח

אני רוצה לעצור ולחדד כאן נקודה מסוימת. כולם מדברים על ה'חובות' המפורסמים של מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל. היה לו סדר לימוד מאוד נוקשה והוא לא ויתר עליו אף פעם.

מרן הגר"ח בעצמו סיפר שהוא ניסה פעמיים ונכשל, בשנתיים הראשונות הוא לא הצליח לעמוד בסדר החובות הללו ונפל באמצע. אבל הוא ניסה עוד פעם ועוד פעם, ובפעם השלישית הוא הצליח, ומאז ועד סוף ימי חייו המשיך להחזיק בקבלה הזאת שקיבל על עצמו.

יש אנשים ששומעים שמדברים על תוספת שבת, וחושבים לעצמם, מהשבת הקרובה אני מתחיל להקדים שעה לפני שקיעת החמה. בפועל אולי זה לא יצליח להם, כי כך היא דרכו של עולם, והם עלולים להישבר.

לפעמים זה מצליח בפעם הראשונה ונכשלים דווקא בפעם השנייה והשלישית, ולפעמים החלק הטכני דווקא מצליח בלי שום קושי מיוחד, אבל החלק הנפשי פחות.

אדם אומר לעצמו, הרי קיבלתי שבת שעה לפני השקיעה, אפילו למדתי עם חברותא או חזרתי על שלושה דפים שלמדתי ב'דף היומי', והנה נכנסת לה השבת ואני לא מרגיש שום שינוי. אין

שבעל פה. הממוצע הוא המאפשר לנו להחזיק בשתי הדרגות הללו במקביל.

ומה הממוצע בין שבת לחול? 'תוספת שבת'. ואנחנו רואים בעינינו שכשיש 'תוספת שבת' והכנה לשבת, אפשר להרגיש את אור השבת ואת קדושת השבת, אבל מי שנכנס מהחול מיד לשבת בלי שום הכנה, אינו יכול להרגיש את אור השבת וקדושתה.

כוחה של 'מחמאה'

ומדי דברי בנושא הזה, אני מרגיש שאיני יכול שלא לספר סיפור נורא שהייתי עד לו. הדבר אירע לפני שנים רבות, ובכל זאת איני מצליח להוציא אותו מראשי, כי הוא גרם לי לזעזוע נורא.

הייתי פעם ביום שישי בבית כנסת, והגיע בחור צעיר כבן 13, או לכל היותר בן 14, שרצה להתכונן לשבת כראוי. הוא כבר היה מוכן לשבת ומאורגן, ובא לבית הכנסת כארבע שעות לפני זמן הדלקת נרות, כדי ללמוד ארבע שעות רצופות.

הוא התחיל באמירת 'שניים מקרא ואחד תרגום', וראו שהוא מתלהב

מהלימוד ואומר בקול גדול, בית הכנסת היה כמעט ריק לחלוטין, והיה ממש תענוג לראותו לומד. אבל אז ניגש אליו מישהו, שהיה לו ממש חשוב לומר לו דבר מה: "אם אתה חושב שבלומד של 'שניים מקרא' אתה יכול לחשב זאת ללימוד של שעות רצופות", כך אמר לו, "דע לך שהלימוד הזה לא נחשב בכלל לרצופות, אלא רק לימוד גמרא בלבד...".

בא יהודי ויש לו דבר חשוב, הוא חייב לגלות את דעתו באוזניו של ילד כבן 13 שאיכות הלימוד שלו אינה מספקת. מי שמך? בשביל מה זה היה חסר? מה הרווחת מזה?

אני לא יכול לשכוח איך שמאותו רגע כל ההתלהבות של הבחור ירדה ופחתה. האיש הוציא לו את הרוח מהמפרשים. אחרי שעה הוא כבר התעייף ונשכב על הספסל לנוח... מי יודע כמה זמן לקח לו להתאושש מכזאת פגיעה, אם בכלל.

ראה כמה גדול כוחה של הערה אחת שאינה במקום, שבכוחה להשפיע על בחור צעיר למשך זמן רב, ואולי אפילו לכל ימי חייו.

(מעובד ומתורגם בתרגום חופשי מאידיש, מתוך שיעורו על פרשת קדושים)

המשך מעמוד 5 | הגאון הגדול רבי שלמה קנייבסקי שליט"א

טוב בישיבה, הוא לא מוכן להסתפק בפחות מלהיות ה'שפיץ', אבא ואמא לא יכולים לעזור לו בזה. גם אם סבא וסבתא שלו יבואו לצעוק על ראש הישיבה, שהנכד שלהם צריך להיות הבחור הכי טוב בישיבה, זה לא יעזור להם. ואז מה קורה? הילד הזה שגדל לבחור, לא יודע להתמודד עם המצב החדש הזה, שהוא לא מקבל כל מה שהוא רוצה. פתאום יש דברים שהם מחוץ לשליטת ההורים שלו, כי אי אפשר לרפד לו את החיים.

"הוא לא מסוגל לעמוד במצב הזה, כי הנפש שלו לא התחסנה ולא הורגלה להתמודד עם אכזבות. ולכן יש היום כל כך הרבה משוגעים ואנשים במשבר בדרגות חומרה שונות'.

"אבל הסטייפלער לא הציג רק את הבעיה, הוא גם הסביר היטב לבחור שלפניו מה הוא הפתרון: 'העצה לזה היא, שצריכים לדעת מה חובת האדם בעולמו. כשיגיע ה-120 שלך, אתה תצטרך להתייצב בפני בית דין מעלה וישאלו אותך קרית? שנית? מה כתוב בפרשת בראשית? מה כתוב בפרשת נח? כמה מצוות יש בפרשת

משפטים? כמה לאווים יש בפרשת כי תשא? אבא שלך לא יוכל לעזור לך וגם לא אמא שלך, אתה תעמוד שם לבד, ותצטרך לענות על השאלות הללו תשובות חדות וברורות! הביזיונות יהיו נוראיים.

"ולכן צריכים עכשיו ללמוד, פשוט ללמוד כדי שתדע מה לענות בבוא העת. אם תלמד מהסיבה הזאת, לא יפריע לך שלא מעריכים אותך מספיק, לא יפריע לך המעמד החברתי, שום דבר לא יניא אותך ממילוי חובתך בעולם. כחותרים ושואפים לעשות רצון אבינו שבשמים, כל שאר הדברים לא יבלבלו אותך ולא ישברו אותך'.

"וזאת התשובה גם לשאלה ששאלתם אותנו", משלים ראש הישיבה. "היינו שמחים ומאושרים כי לא חשבנו שמגיע לנו משהו אחר. לא חשבנו שהילדות שלנו נעשקת מאתנו. ידענו שחובתנו בעולמנו זה להרבות בתורה ובחסד, כך התחנכנו ובאווירה הזאת גדלנו, להשתדל לעזור לכמה שיותר יהודים, בלי לעשות חשבונות של נוחות או שאיפות גשמיות. ולכן היינו שמחים ומאושרים."

המשך מעמוד 10 | הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א

מנוח בעולם הבא, והוא הוצרך לבוא בחלום! מיהרו בני ביתו והחזירו לבעל השמחה את הכפית. אמר להם: "זה לא שלי, אולי של בית הכנסת'.

הלכו לבית הכנסת, אמרו להם: "אף פעם לא היו לנו כפיות כאלו". בסוף אמר מישהו, שאולי זה של קייטרינג מסוים. הלכו אליו, ואמר: "לא, זה לא שלי, אבל הייתי לוקח לפעמים כלים מקייטרינג אחר, מקרית גת. אולי הכפית הזו משם". נסעו לקרית גת ושאלו את בעל הקייטרינג: "יכול להיות שזאת הכפית שלך?".

"כן!", אמר, "זאת הכפית שלי, אבל למה אתם טורחים להביא אותה עד לכאן?".

בלילה בא הרב בחלום ואמר, "יש לי שמחה גדולה שהחזרתם את הכפית, וסר עוון הגזל'.

אנשים חושבים שעל דברים קטנים שלא שווים הרבה, לא צריך להיזהר, אבל זאת טעות גדולה. מאוד מאוד צריך להיזהר מעוון גזל.

(מתוך הספר 'משכני')

לומדים בחברותא ומצליחים יחד, וב'זמן הבא' עושים 'סלט' בין השיעורים (כלשונם) כך, שהם לא ילמדו יחד אצל אותו 'מגיד שיעור', ושאלתם בפיהם, כיצד יסתדרו?
מרן זצוק"ל התעכב איתם כחמש דקות, התעניין ובירר את המקרה ואת האפשרויות - לסייע להם להצלחת תלמודם.
לא שמעתי מה הם דיברו. אבל כן שמעתי, שלמיליונים שהתגלגלו שם בקבלת קהל, קיצר כי היה חייב לקצר, אך לתועלת בני הישיבה האריך.

האריך והעריך. כי הצלחתם היא יסוד חיהם, ויסוד העולם.

(מתוך הספר חכימא דיהודאי)

לאחר מכן נכנסו קבוצת בחורי ישיבה. רב אהרן-ליב התיישב, ביקש ללבוש רשי מעיל, וקיבלם בהדרת כבוד.

לפליאת אחד מבני הבית: מדוע את העשיר קיבל בעודו בשכיבה, ואילו כדי לקבל את בני הישיבה מתאמץ להתיישב למרות חולשתו הרבה!?
התשובה הייתה: **"מה לא מובן לך, הם לומדי תורה וצריך לכבדם, והוא רק עשיר"**.

רשימה. שמעתי מהג"ר יצחק דוד ברנשטיין, וזה לשונו: בקבלת הקהל בדרך כלל היה מקדיש לכל אדם זמן מועט. הוא הקשיב לו בריכוז, השיב, והושיט את היד. פעם אחת קבלת הקהל נעצרה לכחמש דקות. מה קרה?! ניגשו שני בחורים ולהם שאלה: הם

המשך מעמוד 11 | הגה"צ רבי אלעזר בריזל זצ"ל

בשקט ברגים שכבר חמישים שנה לא יכלים להזיזם".
רבי אלעזר זצ"ל אף השקיע מאמצים עצומים בסידור "טיסות ללא סרטים", נושא כאוב שהסעיר את היהדות הנאמנה לפני שני עשורים, וכחייל נאמן וכ'שמש' מסור היה תמיד מתייצב על פי קריאתם של גדולי ישראל לעמוד על משמרת הקודש. הוא היה איש סוד מובהק של גדולי עולם ופעל בשליחותם גדולות ונצורות. בכל מערכות היהדות החרדית בארץ הקודש עמד כחייל מסור ודרוך להגן, לעזור ולפעול ככל הצורך. אם בזמן גזירת גיוס בנות, אז היה בין חלוצי העסקנים, בשעת גזירת ילד יהרן, בגזירת חיטוטי שכבי, בפרצות בחומת השבת היה מראשי 'מזהירי שבת', וכהנה רבות. בכל אלה עשה והפעיל ועסק לשם שמים.

למרות פעולותיו הרבות והעצומות על משמר הקודש והצניעות ומסירותו לקיים מצות "הוכח תוכיח", היה מפליא מאד לראות כיצד רבי אלעזר זצ"ל מאיר פניו לכל אדם מתוך הארת פנים נפלאה ומתוך שמחה ואהבת ישראל יוקדת. כך נהר משחר נעוריו ועד אחרית ימיו, גם באותן שנים שידע חולי ומכאוב.

(חנך ברסלר, המודיע פסת תשפ"ג)

שהפריעה לאותם המבקשים להורסה, אלא גם הפיכת הכותל המערבי לבית כנסת התסיס אותם. אלו שרצו שהכותל המערבי יהיה חלילה 'אתר לאומי', אפילו ביקשו להוציא אותו מידי משרד הדתות ולהעביר אותו לרשות הגנים הלאומית. הרב דרוק, שבאותם הימים היה דובר משרד הדתות ומנהלה הזמנית של המחלקה למקומות קדושים, לחם כארי בכל החזיתות לשמור על המחיצה וכפי שאמר לימים: 'ידענו, שככל שהמחיצה תשאר על מכוונה זמן רב, יהיה קשה להסירה', כי שאכן היה.

העמדת המחיצה בכותל המערבי הביאה גם בהמשך להקמת מחיצה ברחבת קברו של הרשב"י באתרא קדישא מירן. כה מספר הרב ישראל אייכלר על אביו, רבי מנשה אייכלר ז"ל, שהיה הממונה על קברו של הרשב"י וקברי הצדיקים בגליל.

"במסגרת עבודתו של אבי ז"ל כממונה על קבר הרשב"י, הוא פעל לשמירת קדושת המקום, ואחרי מספר שנים יחד עם רבי זלמן בריזל החליטו לעשות מחיצה בחצר ולאחר מכן בפנים. היה מהנדס שניאות ליצור בל"ג בעומר מחיצה בתנאי שישתמשו בברגים שמתפרקים בקלות לאחר יום ההילולא. אבא נאות לכך, אלא שבפועל הרכיב

המשך מעמוד 15 | הרב ישראל היימן

אנו מסתובבים כל רגע וכל שעה.

העומד מאחורי הדברים).
יום או תפילה או סדר לא חייבים להיות מושלמים, אבל הם חייבים להיספר... גם אם נזכרת בעשר דקות האחרונות של הסדר, גם אם התעשתת רק ב'מודים' או ב'שים שלום', עדיין ניתן לממש משהו מהזכות הזו, זה אולי לא יהיה מושלם, אבל לא תאבד את הרצף.
אם נזכור את היסוד הזה של 'תמימות', ונראה לספור כל זכות וזכות, נזכה להגיע אל קבלת התורה של כל אחד ואחד, לראות בעינינו את הקולות ולהרגיש בעצמותנו את האש הגדולה.

ימי ספירת העומר בהם אנו נמצאים מלמדים אותנו את היסוד החשוב והנפלא של "תמימות". המצווה היא לספור ממחרת הפסח ועד יום מתן תורה, אבל כל יום הוא נפרד, על כל יום - יש ברכה מחדש, מי שמפספס יום אחד, כבר נחסרת לו השלימות של ספירת העומר (אני כמובן לא נכנס כאן לנושא ההלכתי הרחב, אלא לרעיון

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

◆ מזדוע בקהילות רבות בחו"ל לא מברכים ברכת כהנים בכל יום?

◆ איזה 'ביטול בשישים' נעשה בברכת כהנים?

◆ האם מותר לכהן לשמש כרופא?

מדיני ברכת כהנים

ברכת כהנים, ולדעת הרמ"א, במקומות שאין מברכים בכל יום, לא יברך עד תום שנים עשר חודש לפטירת אחד מהוריו.

- יש שנהגו שבתפילה המתקיימת ב'בית האָבֶל' אין מברכים ברכת כהנים; ויש שנהגו שהכהנים מברכים אף בבית האבל.

הטבת חלום בברכת כהנים

- אדם שחלם חלום אשר לא ידוע אם הוא טוב או רע, יאמר בשעה שהכהנים מאריכים בניגון בברכת כהנים את תפילת "רבנו של עולם" הנדפסת בסידורים, להטבת החלום.
- אף אשה יכולה לומר את התפילה הנ"ל מעזרת הנשים, ויעיל לה הדבר. והכהנים עצמם - יש שכתב שחלומותיהם נמתקים בעת שמברכים את ישראל, על ידי שמכוונים לכך בשעת הברכה.
- יש שכתב שברכת כהנים היא כעין נבואה, והחלום - על פי חז"ל - הוא אחד משישים בנבואה, והריהו 'בטל בשישים' בברכת כהנים.

מדיני קדושת הכהונה

- נאמר בתורה על הכהן: "וְקָדְשָׁתוּ כִּי אֶת לֶחֶם אֱלֹקִים הוּא מְקַרֵּב", ומפרשים חז"ל: "לפתוח ראשון" - כגון בעליה לתורה, "ולברך ראשון" - כגון בברכת המזון.
- אסור להשתמש בכהן. ואם מחל הכהן על כבודו - מותר להשתמש בו. ויש אומרים ששימוש חנים הוא בזיון לכהן, ועל בזיונו אין בידו למחול; ורצוי להחמיר.
- רופא כהן המעוניין לשמש כרופא בבית חולים, והדבר נצרך לו לפרנסתו - נחלקו הפוסקים באילו תנאים רשאי לעשות כן.

- מצווה מן התורה על הכהנים לברך את ישראל בכל יום. וכן המנהג ברוב המקומות בארץ ישראל. וברוב המקומות בחוץ לארץ נהגו שלא לברך ברכת כהנים אלא בתפילת מוסף של יום טוב, מפני שצריך לברך בשמחה, ובני ישראל בגולה היו טרודים במלאכתם ובפרנסתם, ולא היו שרויים בשמחה הראויה לברכת כהנים אלא בתפילת מוסף של יום טוב, בסמוך לסעודת היום.

- בשבע מילים מברכת כהנים מְפַנֵּם הכהנים את פניהם וידיהם לימין ולשמאל, כדי שתתפשט הברכה על כל המתפללים בבית הכנסת, ומאריכים בניגון ההברה האחרונה שלהן.

הכהן הראוי לברכת כהנים

- כהן רשע, אף שמפורסם לכל שעבר עבירות חמורות וטרם שב בתשובה, רשאי - וחייב - לברך ברכת כהנים, אך אם עובר את אחת העבירות 'להכעיס', נפסל מלברך.
- כהן שנשא אשה האסורה לכהן, כגון גרושה - כיון שחילל את קדושת הכהונה, פסלוהו חכמים מלברך ברכת כהנים.
- כהן ששתה יין - טהור או מעורב במעט מים - בכמות של יותר מ'רביעית', או ששתה רביעית יין טהור בבת אחת - פסול מלברך ברכת כהנים עד שתפוג השפעת היין.
- בזמנים עברו היו שותים יין במשך היום, ובשעת תפילת מנחה היתה השכרות מצויה, ולכן תיקנו חכמינו שלא לברך בה ברכת כהנים, שאסור לשיכור לברכה.
- אָבֶל לאחר שבעת ימי האבילות - לדעת השולחן ערוך יברך

**חֲמֵדַת יָמִים
אוֹתוֹ קָרְאָת**

בערב נודעה הטעות, הבעל סיפר לאשתו ששכח לכבות, ונתעוררה שאלה האם לקנוס את האשה שתוסיף כל ימיה נר שהרי לא קיימו לא היא ולא בעלה באותה שבת מצות הדלקת נר

מדוע בחרו האומות יום אחר ליום מנוחה, וגם על הטעם שנוהגים להזכיר אליהו הנביא במוצ"ש

הנרות אך ראתה שכבר דולקות, היא נצטערה אך השלימה עם זה שהבעל הדליקם, ולכן היא לא הדליקה לכבוד שבת, בערב נודעה הטעות, הבעל סיפר לאשתו ששכח לכבות, ונתעוררה שאלה האם לקנוס את האשה שתוסיף כל ימיה נר שהרי לא קיימו לא היא ולא בעלה באותה שבת מצות הדלקת נר. ומסיק: יתכן שאין לקונסה כיון דסוף סוף הנרות דלקו, והיה בהם בדיעבד עונג שבת וכבוד שבת, עונג שבת כי הנרות דלקו, אמנם לא הודלקו לשם כך אבל למעשה דלקו, וגם כבוד שבת, כי סוף סוף הבעל נתעסק בכבוד השבת וגם ההכנה לקראת השבת גם היא צורך וכבוד שבת, ולכן אף שלא קיימו מצוה אין לקונסם, וגם הייתה קצת אנוסה שחשבה שבעלה הדליק נר שבת (מעדני אשר).

כתב רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל (יערות דבש ח"א דרוש י"ז ח"ב ד"ג): כל מצוות התורה - גם אומות העולם עושים בדרך זו או אחרת, אבל בכל העמים אין ולו אחד השומר שבת! גם אלו שהיו מתחילתם שומרי שבת, נסך ה' בקרבם להסיר את יום השבת ולשבות ביום ראשון, וכן הישמעאלים שובתים ביום ששי במקום בשבת קודש, הרי שאין כל אומה שובתת בשבת. וזה נגד השכל, שהרי אם כבר קובעים יום שבייתה, מדוע זה לא יקבעוהו ביום אשר קידשו ה' ובירכו מכל העמים, והרי גם הם מודים בבריאת העולם ובשבייתת הבורא בשבת. אין זאת אלא שה' נסך בקרבם דבר זה, כדי שלא יהיה להם חלק בשבת. על כך אומרים בתפילת שבת 'ולא נתתו ה' אלוקיני לגויי הארצות, ולא הנחלתו מלכנו לעובדי פסילים, וגם במנוחתו לא ישכנו ערלים'.

הטעם שנוהגים להזכיר אליהו הנביא במוצ"ש

המהרי"ל (בהל' שבת) ביאר דהטעם שנוהגים להזכיר אליהו הנביא במוצ"ש זאת עפ"י דברי המדרש, כי אליהו הנביא יושב בכל מוצ"ש תחת עץ החיים שבגן עדן, וכותב את זכויותיהם של ישראל שומרי השבת. זו הסיבה לכך שאנו מזכירים לטובה את אליהו הנביא, המזכיר זכויותינו במוצ"ש. ואולי יש לתת טעם נוסף להזכרת אליהו הנביא במוצ"ש, עפ"י האמור כי סעודה רביעית מעניקה חיות לעצם לזו שבאדם, אשר ממנה עתיד האדם לקום לתחיה ולהתחדש. דאליהו הנביא עלה בחיותו השמימה, וזו הסיבה שהוא יתקע בשופר גדול על הר הזיתים ויעורר את המתים לתחיה - משום שכוח החיות לא פסק ממנו לעולם. הרי לנו קשר מופלא בין אליהו שיבשר על תחיית המתים, לסעודה רביעית ממנה נהנית עצם לזו וממנה יתחדש גוף האדם בעת תחיה (דרך עץ החיים).

(מתוך העלון של הרב חנניה צולק, ויקהל תשפ"ג)

בעל שהדליק נרות להבהבם ולהכינם להדלקת אשתו ושכח לכבותם האם קונסים את האשה?

איתא ברבי עקיבא איגר (משניות שבת פ"ב מ"ו) על הא דתנן על ג' עבירות נשים מתות בחלה בנידה ובהדלקת הנר, והקשה מדוע לא נאמר 'בנר', כמו שכתוב 'חלה' ולא כתוב 'הפרשת חלה'? ותירץ: מכאן שחובת האשה להדליק, ועל הבעל להכין את נרות השבת לאשתו, ולכן יבהבם וידליקם ואח"כ יכבם אותם, כדי שהנרות תהיינה נוחות להדלקה כשהאשה תדליקם אח"כ (וכ"כ המשנ"ב סי' רס"ד סקכ"ח).

וה'חשוקי חמד' (שבת ל"א): חקר, באדם שהבהב הנרות והדליקם כשבדעתו היה להכינם לאשתו ותכנן לכבותם על מנת שאשתו תדליקם אח"כ בברכה, ושכח לכבותם והאשה נחפזה להדליק